

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

R J E Š E N J E

po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, protiv gospodarskih subjekata *UniCredit Bank d.d., Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Tenfore d.o.o. Banja Luka,* radi zlouporabe vladajućeg položaja

Sarajevo
Studen, 2012.godine

Broj: 04-26-2-03-100-II/12
Sarajevo, 06.11.2012. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 11. stavak (1), članka 42. stavak (1) točka (c) i članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: 04-26-2-03-1-II/12 od dana 26.04.2012. godine, protiv gospodarskog subjekta UniCredit Bank d.d., Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo, gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo, Dženetića Čikma 2, 71000 Sarajevo i gospodarskog subjekta Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka, radi utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 46. (četrdesetšestoj) sjednici održanoj dana 06.11.2012. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Utvrđuje se da su gospodarski subjekti *UniCredit Bank d.d., Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina, Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Zmaja od Bosne b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo, Dženetića Čikma 2, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina* i *Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka* zlouporabili vladajući položaj na tržištu zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovorima o zastupništvu zaključenim s gospodarskim subjektom *Western Union Network (France) SAS, Rue de la victorie 48/50, 75311 Paris, Cedex, Republika Francuska* čije su odredbe ekskluzivnosti ograničile navedeno tržište na štetu potrošača, u smislu članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji.
2. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt *UniCredit Bank d.d., Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina* zlouporabio vladajući položaj iz točke 1. ovog Rješenja u periodu od dana 26.07.2005. godine do dana 28.03.2012. godine.
3. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt *Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Zmaja od Bosne b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina* zlouporabio vladajući položaj iz točke 1. ovog Rješenja u periodu od dana 10.02.2010. godine do dana 12.03.2012. godine.
4. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt *Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo, Dženetića Čikma 2, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina* zlouporabio vladajući položaj iz točke 1. ovog Rješenja u periodu od dana 26.01.2011. godine do dana 12.03.2012. godine.
5. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt *Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina*, povezano društvo gospodarskog subjekta *Tenfore Ltd. 5 Chytron Str., Nikozija, Kipar* zlouporabljava vladajući položaj iz točke 1. ovog Rješenja počev od dana 14.08.2009. godine.

6. Nalaže se gospodarskom subjektu *Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka*, povezanom društvu gospodarskog subjekta *Tenfore Ltd. 5 Chytron Str., Nikozija, Kipar* da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ovog Rješenja uskladi odredbe točke 7. i točke C. Dodatka 1. Priloga D. važećeg osnovnog Ugovora o međunarodnom zastupanju zaključenog s gospodarskim subjektom *Western Union Network (France) SAS, Rue de la victorie 48/50, 75311 Paris, Cedex, Republika Francuska*, sa Zakonom o konkurenciji u smislu točke 1. ovog Rješenja.
7. Izriče se novčana kazna gospodarskom subjektu *UniCredit Bank d.d., Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina* zbog kršenja članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji, u visini od 690.000,00 KM (šeststotinadevedesettisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), u smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 8 (osam) dana od dana prijema ovog Rješenja.
8. Izriče se novčana kazna gospodarskom subjektu *Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Zmaja od Bosne b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina* zbog kršenja članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji, u visini od 1.300.000,00 KM (jedanmilijuntristotinetisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), u smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
9. Izriče se novčana kazna gospodarskom subjektu *Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo, Dženića Čikma 2, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina* zbog kršenja članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji, u visini od 200.000,00 KM (dvijestotinetisuća i 00/100 konvertibilnih maraka) u smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
10. Izriče se novčana kazna gospodarskom subjektu *Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina* zbog kršenja članka 10. stavak (2) točke b) Zakona o konkurenciji, u visini od 60.000,00 KM (šezdesettisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), u smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
11. U slučaju da se izrečene novčane kazne iz tačaka 7., 8., 9., i 10. ovog Rješenja ne uplate u navedenom roku, iste će se naplatiti prisilnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
12. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, Službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je, tokom postupka pokrenutim Zaključkom o pokretanju postupka broj: 04-26-2-011-8-II/11 od dana 12.10.2011. godine, na osnovu Zahtjeva broj: 04-26-2-011-II/11 od dana 13.06.2011. godine, gospodarskog subjekta *MoneyGram Payment System Inc., 1550 Utica Avenue South, Minneapolis, Minnesota 55416 Sjedinjene Američke Države* (U daljem tekstu: Podnositelj zahtjeva ili MoneyGram), podnesenog putem advokata Branka Marića, Mehmeda Spahe 26, 71000 Sarajevo, u smislu članka 27. st. (1) i (3) Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09) (U daljem tekstu: Zakon), protiv gospodarskog subjekta *Tenfore d.o.o. Sarajevo, Fra Andjela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo* (Rješenjem Okružnog gospodarskog suda u Banja Luci, broj: 057-0-Reg-11-000614 od dana 12.07.2011. godine, sjedište i naziv promijenjeni u: *Tenfore d.o.o. Banja Luka*,

Veselina Masleše 1, 78000 Banja Luka), povezanog društva gospodarskog subjekta *Tenfore Ltd. 5 Chytron Str., Nikozija, Kipar* (U daljem tekstu: Tenfore Ltd.), odnosno zastupnika gospodarskog subjekta *Western Union Network (France) SAS, Rue de la victorie 48/50, 75311 Paris, Cedex, Republika Francuska* (u daljem Western Union), koji je okončan Zaključkom o obustavi postupka broj: 04-26-2-011-115-II/11 dana 08.02.2012. godine (na osnovu Zahtjeva broj: 04-26-2-011-102-II/11 od dana 24.12.2012. godine Podnosioca zahtjeva), došlo do saznanja o postojanju:

- Ugovora o zastupanju, zaključenih između gospodarskog subjekta Western Union sa slijedećim gospodarskim subjektima: *UniCredit Bank d.d., Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar* (U daljem tekstu: UniCredit Bank), *Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo* (U daljem tekstu: Raiffeisen Bank BiH), *Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo, Dženetića Čikma 2, 71000 Sarajevo* (U daljem tekstu: Turkish Ziraat Bank Bosnia) i *Tenfore Ltd.*, čije je povezano društvo u Bosni i Hercegovini gospodarski subjekt *Tenfore d.o.o. Banja Luka, 78000 Banja Luka* (U daljem tekstu: Tenfore Banja Luka), u kojima su navedeni gospodarski subjekti određeni kao zastupnici gospodarskog subjekta Western Union u pružanju usluge transfera novca, za teritorij Bosne i Hercegovine i
- Ugovora o podzastupništvu, zaključenih između naprijed navedenih zastupnika i poslovnih banaka, te pojedinih poštanskih preduzeća, kao podzastupnika gospodarskog subjekta Western Union, za teritorij Bosne i Hercegovine.

Analizom prikupljenih zastupničkih ugovora, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoji osnovana sumnja da se odredbama istih, a posebno odredbama koje se odnose na ekskluzivnost pružanja usluge transfera novca, zlouporabljava vladajući položaj, u smislu članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, te je dana 26.04.2012. godine donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti (U daljem tekstu: Zaključak) protiv gospodarskih subjekata: UniCredit Bank, Raiffeisen Bank BiH, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Tenfore Banja Luka.

Također, iz spisa predmeta koji je pokrenut po osnovu Zaključka o pokretanju postupka broj: 04-26-2-011-8-II/11 od dana 12.10.2011. godine i koji je okončan Zaključkom o obustavi postupka broj: 04-26-2-011-115-II/11 od dana 08.02.2012. godine, aktom broj: 04-26-2-03-II/12 od dana 26.04.2012. godine, izuzeta je mjerodavna dokumentacija potrebna za provođenje predmetnog postupka.

1. Postupak pred Konkurencijskim vijećem

Konkurencijsko vijeće je, dana 26.04.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-1-II/12, donijelo Zaključak protiv gospodarskih subjekata: UniCredit Bank, Raiffeisen Bank BiH, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Tenfore Banja Luka, radi utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točke b) Zakona, te je u skladu sa člankom 33. stavak (1) Zakona, dana 26.04.2012. godine aktom broj: 04-26-2-03-5-II/12, dostavilo naprijed navedenim gospodarskim subjektima predmetni Zaključak na odgovor.

U ostavljenom roku za dostavu odgovora, gospodarski subjekti: Raiffeisen Bank BiH (podneskom broj: 04-26-2-03-6-II/12 od dana 10.05.2012. godine), UniCredit Bank (podneskom broj: 04-26-2-03-7-II/12 od dana 10.05.2012. godine) i Tenfore Banja Luka putem punomoćnika Advokatske kancelarije Amile Eterović, Branilaca Sarajevo 10/3, 71000 Sarajevo (podneskom broj: 04-26-2-03-8-II/12 od dana 14.05.2012. godine), zatražili su odobrenje produženja roka za dostavu odgovora na zaprimljeni Zaključak za dodatnih 30 (trideset) dana, dok je gospodarski subjekat Turkish Ziraat Bank Bosnia (podneskom broj: 04-26-2-03-9-II/12 od dana 14.05.2012) zatražio odobrenje produženja roka za dostavu odgovora na zaprimljeni Zaključak za dodatnih 20 (dvadeset) dana.

Konkurencijsko vijeće je razmotrilo navedene zahtjeve i utvrdilo da postoje opravdani razlozi za usvajanje istih, te je u skladu sa člankom 33. stavak (4) Zakona, svim gospodarskim subjektima odobrilo produženje roka za dostavljanje odgovora, za dodatnih 20 (dvadeset) dana.

Dana 04.06.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-14-II/12, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo Odgovor gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia na Zaključak, u kojem se, između ostalog, navodi slijedeće:

- Da su dana 26.01.2011. godine gospodarski subjekti Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union zaključili Međunarodni ugovor o zastupanju za Bosnu i Hercegovinu;
- Da je dopisom od strane gospodarskog subjekta Western Union od dana 23.01.2012. godine, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia obaviješten da je pred Konkurencijskim vijećem na zahtjev gospodarskog subjekta MoneyGram pokrenut postupak protiv gospodarskog subjekta Tenfore d.o.o. Sarajevo, odnosno Tenfore Banja Luka kao zastupnika gospodarskog subjekta Western Union na teritoriji Bosne i Hercegovine, te da je u navedenom dopisu iskazana namjera da se gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia kao potpisniku naprijed navedenog ugovora o zastupanju omogući eventualno pregovaranje ili zaključivanje ugovora o zastupanju sa sličnim servisima drugih gospodarskih subjekata, a sve na temelju dogovora koji su postigli gospodarski subjekti MoneyGram i Western Union;
- Da je gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia upućen Aneks temeljnog ugovora koji je potpisan dana 13.03.2012. godine i kojim je uklonjena ekskluzivnost usluga i zastupanja gospodarskog subjekta Western Union;
- Da gospodarski subjekt Western Union svoje usluge na tržištu Bosne i Hercegovine pruža od 1999. godine, te da su predmetne usluge jedine takve vrste dostupne na tržištu Bosne i Hercegovine;
- Da su zbog nepostojanja drugih usluga iste vrste, ugovori o zastupanju i pružanju usluga zaključeni jedino sa gospodarskim subjektom Western Union, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Bosne i Hercegovine;
- Da se gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia nije obratio neki drugi gospodarski subjekt koji pruža iste ili slične usluge;
- Da je Western Union jedini gospodarski subjekt koji pruža navedene usluge u Bosni i Hercegovini, te da je kao tržišno i finansijski superiornija strana, ugovore o zastupanju pripremao i kao takve dostavljao na potpisivanje gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia;
- Da je zastupanjem usluga gospodarskog subjekta Western Union, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia sebi omogućio ravnopravnije i konkurentnije poslovanje na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine, obzirom da na istom skoro da nema poslovne banke koja ne nudi i ne zastupa usluge gospodarskog subjekta Western Union;
- Da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia zaključivanjem ugovora o zastupanju nije mogao povrijediti članak 10. stavak (2) Zakona jer svojim djelovanjem nikada nije pokazao da nije spreman uzeti u razmatranje zaključivanje ugovora o zastupanju sa drugim gospodarskim subjektima koji nude iste ili slične usluge, niti da je mogao nekom drugom radnjom zlouporabljavati vladajući položaj iz navedenog članka Zakona obzirom da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia taj položaj nikada nije ni imao, imajući u vidu djelovanje na užem tržištu entiteta Federacije Bosne i Hercegovine.

U prilogu dostavljenog Odgovora na Zaključak, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia priložio je kopiju važećeg ugovora o međunarodnom zastupanju za Bosnu i Hercegovinu zaključenog sa gospodarskim subjektom Western Union, kopiju dopisa gospodarskog subjekta Western Union od dana 23.01.2012. godine, te kopiju Prvog dodatka

ugovora o zastupanju od dana 13.03.2012. godine, zaključenog sa gospodarskim subjektom Western Union, sa pripadajućim aneksima.

Dana 05.06.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-15-II/12, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo Odgovor gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH na Zaključak, u kojem se, između ostalog, navodi sljedeće:

- Da u kontekstu definiranja mjerodavnog tržišta, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH i njegovi podagenti rijetko djeluju u svojstvu pružalaca usluga prema klijentima u Bosni i Hercegovini, već uglavnom prema klijentima izvan Bosne i Hercegovine i to najviše iz razloga zakonskih ograničenja u pogledu iznosa sredstava koja mogu biti prenesena u inozemstvo (Zakoni o deviznom poslovanju Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine), kao i kompliciranog administrativnog postupka u slučaju prijenosa iznad navedenih ograničenja, te iz razloga što su državljani Bosne i Hercegovine uglavnom primatelji, a ne pošiljatelji dolaznih transfera, što na kraju rezultira činjenicom da primatelji u Bosni i Hercegovini ne mogu birati između različitih pružatelja usluga prijenosa novca, odnosno da to mogu činiti samo pošiljatelji;
- Da u pogledu supstituta usluge koju nude agenti gospodarskog subjekta Western Union, postoji najmanje 8 (osam) metoda unutarnjih novčanih transfera: fizički prijenos (ručni, vozači autobusa, preporučena pisma), kreditne/debitne kartice, brzi prijenos novca, loro prijenosi, međunarodni/putni čekovi, E – bankarstvo, inozemne mirovine i trajni bankarski nalozi;
- Da se ne može smatrati tačnom konstatacija da su gospodarski subjekt Western Union, odnosno njegovi ovlašteni predstavnici u Bosni i Hercegovini jedini gospodarski subjekti koji pružaju usluge internacionalnog transfera novca bez otvaranja bankarskog računa, jer postoje i druge mogućnosti za transfer novca bez otvaranja bankarskog računa koji se koriste u Bosni i Hercegovini;
- Da u konkretnom slučaju, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH ni na koji način nije u poziciji da se ponaša nezavisno na tržištu, obzirom da postoje mnogi drugi kanali novčanih transfera koje njegovi potrošači mogu koristiti i na taj način zamijeniti usluge gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH, drugim uslugama koje pružaju konkurenti na tržištu;
- Da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH nije jedini gospodarski subjekt koji nudi usluge međunarodnog prijenosa novca između fizičkih lica bez otvaranja bankovnog računa na mjerodavnom geografskom tržištu;
- Da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH i drugi agenti ne djeluju zajednički u Bosni i Hercegovini kao jedinstven gospodarski subjekt i nisu strukturalno/ekonomski međusobno povezani, odnosno da između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i drugih agenata koji nude usluge međunarodnog prijenosa novca postoji konkurentski odnos;
- Da su u prvobitnim ugovorima (prije zaključivanja Dodataka ugovoru/Aneksa) zaključenima između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i njegovih podagenata, odredbe kojima se daju određena ekskluzivna prava bile potpuno opravdane, međutim da te odredbe više nisu dio predmetnih ugovora zaključenih između naprijed navedenih gospodarskih subjekata, te da u skladu s tim, nisu ni mjerodavne za konkretni postupak;
- Da se opravdanost odredbi ekskluzivnosti u prvobitnom mjerodavnom ugovoru/ugovorima sastojala u tome da su gospodarski subjekti Raiffeisen Bank BiH i Western Union 1998. godine započeli sa velikim ulaganjima u Bosni i Hercegovini (pri čemu je prvi ugovor sa Western Unionom zaključio pravni prednik Market banka), te da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH imao visoke troškove koji su se odnosili na promociju nove usluge i obuku bankarskih službenika u pogledu upravljanja prijenosom novca, a da su drugi subjekti koji bi ulazili na tržište iskoristili prednosti ovih investicija;

- Da je u cilju zaštite svoje investicije, znanja i poslovne tajne, za ulazak gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH na tržište bilo potrebno da zaštiti svoju investiciju, te da je u tom slučaju nivo ekskluziviteta bio neophodan, realan i opravdan;
- Da je u obrazloženju predmetnog Zaključka Konkurencijskog vijeća propušteno da se navede da su dana 13.03.2012. godine gospodarski subjekti Raiffeisen Bank BiH i Western Union aneksirali agentski ugovor čime su isključene odredbe o zabrani djelovanja agenta – posrednika u pružanju bilo koje usluge transfera novca u toku trajanja ugovora i 6 (šest) mjeseci nakon njegovog prestanka;
- Da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH, u periodu od 09. do 10.05.2012. godine, zaključio nove ugovore sa podagentima u kojima su također brisane odredbe o ekskluzivitetu;
- Da stavljenjem van snage odredbi o ekskluzivitetu ne postoje smetnje da bilo koji agent ili podagent zakluče ugovore o međunarodnom transferu novca bez otvaranja računa i sa drugim gospodarskim društvima koji pružaju slične usluge.

U prilogu dostavljenog Odgovora na Zaključak, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH priložio je važeći Ugovor o međunarodnom zastupanju za Bosnu i Hercegovinu zaključen sa gospodarskim subjektom Western Union od dana 10.02.2010. godine (datum kada je Ugovor stupio na snagu), Prve izmjene i dopune ugovora o zastupništvu sa pripadajućim aneksima zaključene sa gospodarskim subjektom Western Union koje su stupile na snagu dana 13.03.2012. godine, te 4 (četiri) Ugovora o podzastupništvu, zaključene dana 09.05.2012. godine i dana 10.05.2012. godine.

Dana 05.06.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-16-II/12, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo Odgovor na Zaključak gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka, povezanog društva gospodarskog subjekta Tenfore Ltd., dostavljen od strane punomoćnika Advokatskog ureda Amile Eterović (punomoć od 10.05.2012. godine, dostavljena podneskom broj: 04-26-2-03-8-II/12 od 14.05.2012. godine), u kojem se, između ostalog, navodi sljedeće:

- Da u kontekstu definiranja mjerodavnog tržišta, podnositelj odgovora i njegovi podagenti rijetko djeluju u svojstvu pružalaca usluga prema klijentima u Bosni i Hercegovini, već uglavnom prema klijentima izvan Bosne i Hercegovine i to najviše iz razloga zakonskih ograničenja u pogledu iznosa sredstava koja mogu biti prenesena u inozemstvo (Zakoni o deviznom poslovanju Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine), kao i kompliciranog administrativnog postupka u slučaju prijenosa iznad navedenih ograničenja, te iz razloga što su državljani Bosne i Hercegovine uglavnom primatelji, a ne pošiljalci dolaznih transfera, što na kraju rezultira činjenicom da primatelji u Bosni i Hercegovini ne mogu birati između različitih pružatelja usluga prijenosa novca, odnosno da to mogu samo pošiljalci;
- Da u pogledu supstituta usluge koju nude agenti gospodarskog subjekta Western Union, postoji najmanje 8 (osam) metoda unutarnjih novčanih transfera: fizički prijenos (ručni, vozači autobusa, preporučena pisma), kreditne/debitne kartice, brzi prijenos novca, loro prijenosi, međunarodni/putni čekovi, E – bankarstvo, inozemne mirovine i trajni bankarski nalozi;
- Da u konkretnom slučaju, podnositelj odgovora ni na koji način nije u poziciji da se ponaša nezavisno na tržištu, obzirom da postoje mnogi drugi kanali novčanih transfera koje njegovi potrošači mogu koristiti i na taj način zamijeniti usluge podnositelja odgovora drugim uslugama koje pružaju konkurenti na tržištu;
- Da podnositelj odgovora nije jedini gospodarski subjekt koji nudi usluge međunarodnog prijenosa novca između fizičkih lica bez otvaranja bankovnog računa na mjerodavnom geografskom tržištu;
- Da podnositelj odgovora i drugi agenti ne djeluju zajednički u Bosni i Hercegovini kao jedinstven gospodarski subjekat i nisu strukturalno niti ekonomski međusobno povezani, odnosno da između podnositelja odgovora i drugih agenata koji nude usluge međunarodnog prijenosa novca postoji konkurentski odnos;

- Da bi Konkurencijsko vijeće trebalo uzeti u obzir činjenicu da su dana 10.02.2012. godine, od strane gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i svih banaka iz njegove podzastupničke mreže potpisani Aneksi ugovora o podzastupništvu koji ne sadrže odredbe o ekskluzivnim pravima ili obvezama prema bilo kojoj od strana, te se podnositelj odgovora nada da, zbog nedavnih promjena u ekonomskom okruženju, takve odredbe nisu više neophodne;
- Da iako odredbe o ekskluzivnosti više nisu dijelom predmetnih podagentskih ugovora, pa samim tim nisu ni mjerodavne za konkretni postupak, opravdanost odredbi ekskluzivnosti u prvobitnom mjerodavnom ugovoru tj. ugovorima sastojala se u tome da su podnositelj odgovora i Western Union 2001. godine započeli sa velikim ulaganjima u Bosni i Hercegovini, te da je podnositelj odgovora imao visoke troškove koji su se odnosili na promidžbu nove usluge i obuku bankarskih službenika u pogledu upravljanja prijenosom novca, a da su drugi subjekti koji bi ulazili na tržište iskoristili prednosti ovih investicija;
- Da je u cilju zaštite svoje investicije, znanja i poslovne tajne bilo potrebno zaštititi svoju investiciju, te da je u tom slučaju nivo ekskluziviteta bio neophodan, realan i opravdan.

U prilogu dostavljenog Odgovora na Zaključak, gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka priložio je kopije dopisa upućenih podzastupnicima gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. kojima se dostavljaju Aneksi vezano za zamjenu članka iz podzastupničkih ugovora koji se odnosi na ekskluzivnost, te kopije zaključenih Aneksa o podzastupništvu.

Dana 07.06.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-17-II/12, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo Odgovor gospodarskog subjekta UniCredit Bank na Zaključak, u kojem se, između ostalog, navodi sljedeće:

- Da u kontekstu definiranja mjerodavnog tržišta, gospodarski subjekt UniCredit Bank i njegovi podagenti rijetko djeluju u svojstvu pružatelja usluga prema klijentima u Bosni i Hercegovini, već uglavnom prema klijentima izvan Bosne i Hercegovine i to najviše iz razloga zakonskih ograničenja u pogledu iznosa sredstava koja mogu biti prenesena u inozemstvo (Zakoni o deviznom poslovanju Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine), kao i kompliciranog administrativnog postupka u slučaju prijenosa iznad navedenih ograničenja, te iz razloga što su državljani Bosne i Hercegovine uglavnom primatelji, a ne pošiljatelji dolaznih transfera, što na kraju rezultira činjenicom da primatelji u Bosni i Hercegovini ne mogu birati između različitih pružatelja usluga prijenosa novca – to mogu činiti samo pošiljatelji;
- Da u pogledu supstituta usluge koju nude agenti Western Uniona, postoji najmanje 8 (osam) metoda unutarnjih novčanih transfera: fizički prijenos (ručni, vozači autobusa, preporučena pisma), kreditne/debitne kartice, brzi prijenos novca, loro prijenosi, međunarodni/putni čekovi, E – bankarstvo, inozemne mirovine i trajni bankarski nalozi;
- Da u konkretnom slučaju, gospodarski subjekt UniCredit Bank ni na koji način nije u poziciji da se ponaša nezavisno na tržištu, obzirom da postoje mnogi drugi kanali novčanih transfera koje njegovi potrošači mogu koristiti i na taj način zamijeniti usluge gospodarskog subjekta UniCredit Bank, drugim uslugama koje pružaju konkurenti na tržištu;
- Da gospodarski subjekt UniCredit Bank nije jedini gospodarski subjekt koji nudi usluge međunarodnog prijenosa novca između fizičkih lica bez otvaranja bankovnog računa na mjerodavnom geografskom tržištu;
- Da gospodarski subjekt UniCredit Bank i drugi agenti ne djeluju zajednički u Bosni i Hercegovini kao jedinstven gospodarski subjekat i nisu strukturalno/ekonomski međusobno povezani, odnosno da između gospodarskog subjekta UniCredit Bank i drugih agenata koji nude usluge međunarodnog prijenosa novca postoji konkurentski odnos;

- Da Ugovor o podzastupništvu zaključen između gospodarskog subjekta UniCredit Bank i njegovog podagenta, od dana 10.04.2003. godine, ne sadrži bilo kakve odredbe o ekskluzivnim pravima ili obvezama prema bilo kojoj od strana;
- Da su gospodarski subjekti UniCredit Bank i Western Union 1999. godine započeli sa velikim ulaganjima u Bosni i Hercegovini, te da je gospodarski subjekt UniCredit Bank prilikom pokretanja poslovanja imao visoke troškove koji su se odnosili na promidžbu nove usluge i obuku bankarskih službenika u pogledu upravljanja prijenosom novca;
- Da je u cilju zaštite svoje investicije, znanja i poslovne tajne, za ulazak gospodarskog subjekta UniCredit Bank na tržište bilo potrebno da zaštiti svoju investiciju, te da je u tom slučaju nivo ekskluziviteta bio neophodan, realan i opravdan;
- Da novi, odnosno izmijenjeni ugovori ne sadrže odredbe o ekskluzivitetu ili o zabrani konkurencije, te da ne postoji štetni utjecaj na potrošače u ovom pogledu.

Dana 14.06.2012. godine, aktom broj: 04-26-2-03-18-II/12, Konkurencijsko vijeće je u cilju prikupljanja mjerodavnih podataka, postavilo upit ka 24 (dvadesetičetiri) banke koje posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine o tome da li su iste, u periodu od 1998. godine pa do datuma postavljanja upita, pružale uslugu međunarodnog transfera slanja i primanja novca između fizičkih lica bez otvaranja bankarskog računa putem kompanije Western Union, te ukoliko jesu, bilo je potrebno navesti vremenski period pružanja usluge, odnosno neku drugu kompaniju putem koje se/ukoliko jeste, pružala navedena usluga i u kojem vremenskom periodu.

U smislu naprijed navedenog zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo odgovore adresiranih banaka (podnesak gospodarskog subjekta *UniCredit Bank a.d. Banja Luka* broj: 04-26-2-03-28-II/12 od dana 19.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Komercijalno-investiciona banka d.d.* broj: 04-26-2-03-29-II/12 od dana 19.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Vakufska banka d.d. Sarajevo* broj: 04-26-2-03-30-II/12 od dana 21.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Union banka d.d. Sarajevo* broj: 04-26-2-03-31-II/12 od dana 21.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Bosna Bank International d.d.* broj: 04-26-2-03-32-II/12 od dana 21.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *ProCredit Bank d.d.* broj: 04-26-2-03-35-II/12 od dana 22.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Volksbank a.d. Banja Luka* broj: 04-26-2-03-36-II/12 od dana 22.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine* broj: 04-26-2-03-39-II/12 od dana 25.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *MOJA Banka d.d. Sarajevo* broj: 04-26-2-03-40-II/12 od dana 25.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Bobar banka a.d.* broj: 04-26-2-03-41-II/12 od dana 25.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.* broj: 04-26-2-03-42-II/12 od dana 25.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Komercijalna banka a.d. Banja Luka* broj: 04-26-2-03-43-II/12 od dana 27.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *NLB Banka d.d.* broj: 04-26-2-03-44-II/12 od dana 28.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Volksbank BH d.d.* broj: 04-26-2-03-45-II/12 od dana 03.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Nova banka a.d. Banja Luka* broj: 04-26-2-03-47-II/12 od dana 29.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Sparkasse Bank d.d.* broj: 04-26-2-03-48-II/12 od dana 29.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Pavlović International Bank a.d.* broj: 04-26-2-03-49-II/12 od dana 29.06.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *NLB Razvojna banka a.d.* broj: 04-26-2-03-51-II/12 od dana 02.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Balkan Investment Bank AD* broj: 04-26-2-03-52-II/12 od dana 02.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Banja Luka* broj: 04-26-2-03-53-II/12 od dana 02.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *MF Banka a.d.* broj: 04-26-2-03-57-II/12 od dana 03.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Investiciono-komercijalna banka d.d. Zenica* broj: 04-26-2-03-58-II/12 od dana 03.07.2012. godine, podnesak gospodarskog subjekta *Privredna banka d.d. Sarajevo* broj: 04-26-2-03-59-II/12 od dana

09.07.2012. godine i podnesak gospodarskog subjekta *Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina* broj: 04-26-2-03-68-II/12 od dana 27.07.2012. godine).

Dana 14.06.2012. godine Konkurencijsko vijeće je gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia aktom broj: 04-26-2-03-19-II/12, gospodarskom subjektu UniCredit Bank aktom broj: 04-26-2-03-20-II/12, gospodarskom subjektu Raiffeisen Bank aktom broj: 04-26-2-03-21-II/12 i gospodarskom subjektu Tenfore Banja Luka aktom broj: 04-26-2-03-26-II/12, uputilo zahtjev za dodatnom dostavom podataka i dokumentacije.

U smislu naprijed navedenog zahtjeva, tražena dokumentacija i podaci su dostavljeni podneskom broj: 04-26-2-03-46-II/12 od dana 29.06.2012. godine (gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia), podneskom broj: 04-26-2-03-50-II/12 od dana 29.06.2012. godine (gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH), podnescima broj: 04-26-2-03-55-II/12 od dana 02.07.2012. godine i broj: 04-26-2-03-69-II/12 od 27.07.2012. godine (gospodarski subjekt UniCredit Bank) i podneskom broj: 04-26-2-03-56-II/12 od dana 02.07.2012. godine (gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka).

Dana 14.06.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je uputilo zahtjeve za dostavom podataka, aktom broj: 04-26-2-03-22-II/12, aktom broj: 04-26-2-03-23-II/12, aktom broj: 04-26-2-03-24-II/12 i aktom broj: 04-26-2-03-22-II/12 Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Direkciji za financije Vlade Brčko distrikta i Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Temeljem naprijed navedenih zahtjeva, Agencija za bankarstvo Republike Srpske je odgovorila podneskom broj: 04-26-2-03-27-II/12 od dana 20.06.2012. godine, Direkcija za financije Vlade Brčko distrikta podneskom broj: 04-26-2-03-33-II/12 od dana 21.06.2012. godine, Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine podneskom broj: 04-26-2-03-34-II/12 od dana 22.06.2012. godine, te Centralna banka Bosne i Hercegovine podneskom broj: 04-26-2-03-54-II/12 od dana 02.07.2012. godine.

Gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka je dana 22.06.2012. godine podneskom broj: 04-26-2-03-37-II/12 uputio Zahtjev za uvidom u spis, te je isti na temelju navedenog zahtjeva izvršen u prostorijama Konkurencijskog vijeća dana 18.07.2012. godine.

Dana 24.07.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je uputilo dodatne zahtjeve za dostavom podataka gospodarskim subjektima: Turksih Ziraat Bank Bosnia, UniCredit Bank i Raiffeisen Bank BH (aktima broj: 04-26-2-03-65-II/12, 04-26-2-03-66-II/12 i 04-26-2-03-67-II/12), u cilju prikupljanja mjerodavnih činjenica potrebnih za vođenje postupka, a odgovori na iste su zaprimljeni podneskom broj: 04-26-2-03-70-II/12 od 31.07.2012. godine (gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia), podneskom broj: 04-26-2-03-73-II/12 od 01.08.2012. godine (gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH) i podneskom broj: 04-26-2-03-74-II/12 od 06.08.2012 (gospodarski subjekt UniCredit Bank).

Imajući u vidu da se da se u predmetnom postupku radi o osjetljivom tržištu na kojem je, u svrhu pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, bilo potrebno izvršiti dodatne analize, Konkurencijsko vijeće je, dana 31.07.2012. godine pod brojem: 04-26-2-03-71-II/12, donijelo Zaključak o produženju roka za donošenje konačnog rješenja i isti je dostavljen strankama u postupku.

Navedeni zaključak je dostavljen strankama u postupku dana 31.07.2012. godine aktom broj: 04-26-2-03-72-II/12.

Dana 08.08.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je aktom broj: 04-26-2-03-75-II/12, aktom broj: 04-26-2-03-76-II/12 i aktom broj: 04-26-2-03-77-II/12, uputilo zahtjeve za dostavu informacija gospodarskim subjektima: Tenfore Banja Luka, UniCredit Bank i Raiffeisen

Bank BiH u vezi broja transakcija primanja i slanja novca obavljenih putem Western Uniona, posredstvom samih banka, kao i njihovih podzastupnika.

Po osnovu naprijed upućenog zahtjeva, gospodarski subjekti su tražene podatke dostavili podneskom broj: 04-26-2-03-79-II/12 od dana 24.08.2012. godine (gospodarski subjekt Tenfore d.o.o. Banja Luka), podneskom broj: 04-26-2-03-80-II/12 od dana 24.08.2012. godine (gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH) i podneskom broj: 04-26-2-03-79-II/12 od dana 27.08.2012. godine (gospodarski subjekt UniCredit Bank).

Dana 20.09.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je aktom broj: 04-26-2-03-82-II/12, aktom broj: 04-26-2-03-83-II/12, aktom broj: 04-26-2-03-84-II/12 i aktom broj: 04-26-2-03-85-II/12, uputilo zahtjeve za dodatnu dostavu dokumentacije i informacija gospodarskim subjektima Tenfore Banja Luka, UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Raiffeisen Bank BiH.

Na temelju naprijed upućenih zahtjeva, gospodarski subjekti su tražene podatke i dokumentaciju dostavili podneskom broj: 04-26-2-03-86-II/12 od dana 26.09.2012. godine (gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia), podneskom broj: 04-26-2-03-87-II/12 od dana 01.10.2012. godine (gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH), podneskom broj: 04-26-2-03-88-II/12 od dana 01.10.2012. godine (gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka) i podneskom broj: 04-26-2-03-89-II/12 od dana 03.10.2012. godine (gospodarski subjekt UniCredit Bank).

Dana 04.10.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je aktom broj: 04-26-2-03- 90 -II/12, aktom broj: 04-26-2-03-91-II/12 , aktom broj: 04-26-2-03-92-II/12 i aktom broj: 04-26-2-03-93-II/12 uputilo zahtjeve za dodatnom dostavom dokumentacije i informacija gospodarskim subjektima Tenfore Banja Luka, UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Raiffeisen Bank BiH.

Na naprijed navedene zahtjeve, zaprimljeni su odgovori dostavljeni podneskom broj: 04-26-2-03-94-II/12 od dana 10.10.2012. godine (gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia), podneskom broj: 04-26-2-03-95-II/12 od dana 12.10.2012. godine (gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka), podneskom broj: 04-26-2-03-96-II/12 od dana 16.10.2012. godine (gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH) i podneskom broj: 04-26-2-03-96-II/12 od 17.10.2012. godine (gospodarski subjekt UniCredit Bank).

Dana 31.10.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je aktom: 04-26-2-03-99-II/12 uputilo zahtjev za dostavu dokumentacije gospodarskom subjektu Raiffeisen Bank BiH, te je isti traženu dokumentaciju dostavio podneskom broj: 04-26-2-03-99-II/12 dana 02.11.2012. godine.

2. Mjerodavno tržište

U skladu sa člankom 3. stavak (1) Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda i/ili usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom geografskom području.

Mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

U konkretnom slučaju mjerodavno tržište je tržište zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa.

Mjerodavno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

U konkretnom slučaju mjerodavno geografsko tržište je Bosna i Hercegovina, budući da su gospodarski subjekti UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Banja Luka zastupnici gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine, te da je predmetna usluga koju navedeni gospodarski subjekti pružaju namijenjena domicilnim korisnicima.

U smislu navedenog, Konkurencijsko vijeće je za mjerodavno tržište predmetnog postupka utvrdilo tržište zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini.

3. Analiza mjerodavnog tržišta

Konkurencijsko vijeće je na temelju analize provedene u predmetnom postupku, utvrdilo da na mjerodavnom tržištu djeluju gospodarski subjekt UniCredit Bank, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia i gospodarski subjekt Tenfore Ltd. preko povezanog društva u Bosni i Hercegovini, gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka, kao zastupnici gospodarskog subjekta Western Union.

3.1. Gospodarski subjekt UniCredit Bank d.d.

Gospodarski subjekt UniCredit Bank je upisan u sudski registar Općinskog suda u Mostaru pod matičnim brojem: 1-3251, sa sjedištem u ulici Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar.

Upisani temeljni kapital društva iznosi (..)* ¹KM.

Rješenjem Općinskog suda u Mostaru, broj: Tt-O-1044/08 od dana 29.02.2008. godine, upisano je pripajanje gospodarskog subjekta HVB Central Profit Bank d.d. Sarajevo gospodarskom subjektu UniCredit Zagrebačka banka d.d., te se prema istom rješenju utvrđuje da je gospodarski subjekt UniCredit Zagrebačka banka d.d. pravni sljednik gospodarskog subjekta HVB Central Profit Bank d.d. Sarajevo, od kojeg preuzima svu imovinu, prava i obveze.

Naprijed navedenim rješenjem od dana 29.08.2008. godine izvršena je promjena naziva gospodarskog subjekta UniCredit Zagrebačka banka d.d. u: „*UniCredit Bank d.d.*“.

Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta UniCredit Bank je: primanje svih vrsta novčanih depozita i drugih novčanih sredstava, u unutarnjem i vanjskotrgovinskom poslovanju.

Gospodarski subjekt UniCredit Bank je dopisom broj: 04-26-2-03-55-II/12 od dana 02.07.2012. godine dostavio sve ugovore i dodatke istima, zaključene sa gospodarskim subjektom Western Union, te ugovore o podzastupništvu, uz odgovarajuće dodatke na iste.

3.1.1. Ugovori o međunarodnom zastupništvu zaključeni između gospodarskog subjekata UniCredit Bank i gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine

Dana 25.09.1999. godine stupio je na snagu prvi ugovor o međunarodnom zastupništvu zaključen između Hrvatske banke d.d. Mostar, Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar,

¹ * (..) – Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

pravnog prednika gospodarskog subjekta UniCredit Bank i gospodarskog subjekta Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 2 (dvije) godine počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 04.10.2004. godine sačinjen je Dodatak naprijed navedenom zastupničkom ugovoru, odnosno Dokument o ustupanju, preuzimanju obveza i saglasnosti, između gospodarskog subjekta Western Union i gospodarskog subjekta UniCredit Zagrebačka banka d.d., Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, pravnog sljednika Zagrebačke banke BH d.d. (koja je pravni sljednik privednog subjekta Hrvatske banke d.d. Mostar). Navedenim dodatkom gospodarski subjekt Western Union je dao saglasnost na ustupanje kojim gospodarski subjekt Zagrebačka banka BH d.d. asignira gospodarskom subjektu UniCredit Zagrebačka banka d.d. sva prava i obveze iz Ugovora o međunarodnom zastupništvu, sa datumom stupanja na snagu dana 01.07.2004. godine.

Dana 26.07.2005. godine stupio je na snagu trenutno važeći Ugovor o međunarodnom zastupništvu zaključen između gospodarskog subjekta UniCredit Zagrebačka Bank d.d. i gospodarskog subjekta Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godina počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 29.03.2012. godine stupio je na snagu Prvi amandman na ugovor o zastupanju, zaključen između gospodarskih subjekata UniCredit Bank i Western Union, kojim su brisane i mijenjane određene odredbe temeljnog ugovora.

3.1.2. Ugovori o podzastupništvu zaključeni između gospodarskog subjekta UniCredit Bank i podzastupnika

Dana 09.07.2002. godine, gospodarski subjekt Zagrebačka banka BH d.d., Kardinala Stepinca b.b., 88000 Mostar, pravni prednik gospodarskog subjekta UniCredit Bank je sklopio ugovor o podzastupništvu sa gospodarskim subjektom (...).

Dana 10.04.2003. godine, gospodarski subjekt Zagrebačka banka BH d.d. je nakon izvršenih statusnih promjena podzastupnika, gospodarskog subjekta (...) koji je izmijenio naziv društva u: „(...)“, zaključio novi ugovor o podzastupanju sa gospodarskim subjektom (...).

3.2. Gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo

Gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia je upisan u sudski registar Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 65-02-0010-09 (stari broj: 1-17819), sa sjedištem u ulici Dženetića Čikma broj 2, 71000 Sarajevo.

Upisani osnovni kapital društva iznosi (...), a kao osnivači gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia navedeni su gospodarski subjekti T.C. Ziraat Bankasi A.S. Ankara sa sjedištem u Ankari, Turska i Ziraat Bank International A.G. Frankfurt, sa sjedištem u Franfurktu, Savezna Republika Njemačka.

Temljna djelatnost gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia je: ostalo novčarsko poslovanje, u unutarnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia posjeduje 7 (sedam) filijala na lokacijama: Sarajevo, Ilidža, Tuzla, Zenica, Mostar, Bihać i Travnik, te 14 (četnaest) poslovnih jedinica raspoređenih na lokacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Gospodarski subjekat Turkish Ziraat Bank Bosnia je dopisom broj: 04-26-2-03-46-II/12 od dana 29.06.2012. godine dostavio sve ugovore i pripadajuće anekse, zaključene sa gospodarskim subjektom Western Union.

3.2.1. Ugovori o međunarodnom zastupništvu zaključeni između gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine

Prvi ugovor zaključen između gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union o zastupanju, odnosno pružanju usluga internacionalnog prijenosa novca stupio je na snagu dana 27.12.1999. godine, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 2 (dvije) godine počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Drugi ugovor zaključen između gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union o zastupanju stupio je na snagu dana 21.12.2005. godine, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godina počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Trenutno važeći ugovor, zaključen između gospodarskih subjekata Western Union i Turkish Ziraat Bank Bosnia stupio je na snagu dana 26.01.2011. godine, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godina počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 13.03.2012. godine gospodarski subjekat Turkish Ziraat Bank Bosnia stupio je na snagu Prvi dodatak važećeg Ugovora o zastupanju, kojim su brisane i mijenjane određene odredbe osnovnog ugovora.

3.3. Gospodarski subjekat Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina

Gospodarski subjekat Raiffeisen Bank BiH je upisan u sudski registar Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 65-02-0005-10 (stari broj: 1-11629), sa sjedištem u ulici Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo.

Upisani osnovni kapital društva iznosi (..), a kao osnivači gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH su navedeni dioničari prema listi vlasnika vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine od dana 30.04.2004. godine.

Temeljne djelatnosti gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH u unutarnjem i vanjskotrgovinskom prometu su: ostalo novčarsko poslovanje, financijski zakup, ostalo kreditno posredovanje, ostale financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova, djelatnosti posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima te ostale pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga osim osiguranja i mirovinskih fondova i usluge platnog prometa i prijenosa novca u zemlji i inozemstvu.

Gospodarski subjekat Raiffeisen Bank BiH je dopisom broj: 04-26-2-03-50-II/12 od dana 29.06.2012. godine dostavio sve ugovore, zaključene sa gospodarskim subjektom Western Union i ugovore o podzastupstvu zaključene između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i podzastupnika, te dopisom broj: 04-26-2-03-15-II/12 od dana 05.06.2012. godine pripadajuće anekse na navedene ugovore.

3.3.1. Ugovori zaključeni između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina i Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine

Dana 23.04.1998. godine zaključen je Ugovor o zastupanju između gospodarskog subjekta Market Banke d.d., Danijela Ozme broj 3, 71000 Sarajevo, pravnog prednika gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i gospodarskog subjekta Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 2 (dvije) godine počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 17.08.2004. godine stupio je na snagu Ugovor o zastupanju, zaključen između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH i Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godine počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 13.09.2005. godine ugovorne strane Raiffeisen Bank BiH i (..) su, u skladu sa Ugovorom o zastupanju od 17.08.2004. godine, zaključile (..).

Dana 28.01.2010. godine gospodarski subjekti Raiffeisen Bank BiH i Western Union su zaključili Dodatak na Ugovor o zastupanju u vezi sa (..), kojim su se ugovorne strane sporazumjele da (..).

Dana 10.02.2010. godine stupio je na snagu trenutno važeći ugovor, zaključen između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH i Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godina počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Dana 17.06.2010. godine gospodarski subjekti Raiffeisen Bank i Western Union su zaključili Aneks o obradi podataka kojim se zastupnik obvezuje da će obrađivati lične podatke u ime Western Uniona u cilju pružanja raznih marketinških usluga u vezi sa proizvodima Western Uniona.

Dopisom broj: 04-26-2-03-15-II/12 od dana 05.06.2012. godine, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH je dostavio Prve izmjene i dopune ugovora o zastupništvu, zaključene između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH i Western Union dana 13.03.2012. godine. U istom dokumentu, Ugovorne stranke su se saglasile o brisanju određenih odredbi ugovora, te dodavanju novih odredbi i aneksa na važeći ugovor.

3.3.2. Ugovori o podzastupništvu zaključeni između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina i podzastupnika

Uvidom u ugovore preuzete iz spisa predmeta vođenog po Zaključku o pokretanju postupka broj:04-26-2-011-8-II/11 od dana 12.10.2011. godine, kao i ugovore dostavljene u predmetnom postupku podneskom broj: 04-26-2-03-50-II/12 od dana 29.06.2012. godine utvrđeno je da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH zaključio 4 (četiri) podzastupnička ugovora sa slijedećim gospodarskim subjektima, podzastupnicima:

- (..) (Ugovor o podzastupništvu je zaključen dana 01.07.2002. godine),
- (..) (Ugovor o podzastupništvu je zaključen dana 27.05.2002. godine),
- (..) (Ugovor o podzastupništvu je zaključen dana 01.10.2000. godine od strane gospodarskog subjekta Market banka d.d.Sarajevo, pravnog prednika gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH) i
- (..) (Ugovor o podzastupništvu je zaključen dana 14.04.2011. godine).

Dopisom broj: 04-26-2-03-15-II/12 od dana 05.06.2012. godine dostavljena su i 4 (četiri) inovirana podzastupnička ugovora koje je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank zaključio sa naprijed navedenim podzastupnicima, čime su dotadašnji podzastupnički ugovori stavljeni van snage.

Gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH je dostavio slijedeće ugovore o podzastupništvu:

- Ugovor o podzastupništvu zaključen dana 09.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..),
- Ugovor o podzastupništvu zaključen dana 10.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..),
- Ugovor o podzastupništvu zaključen dana 09.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..) i
- Ugovor o podzastupništvu zaključen dana 09.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..).

3.4. Gospodarski subjekt Tenfore d.o.o. Banja Luka

Gospodarski subjekat Tenfore d.o.o. Sarajevo je osnovan dana 19.12.2000. godine Odlukom o osnivanju gospodarskog društva broj: 01/2001-OA, od strane osnivača društva, fizičkog lica Mirka Miljuša, ul. Miloša Crnjanskog br. 14, Beograd, SR Jugoslavija. U Odluci je kao osnovni kapital društva naveden novac u iznosu od (..) KM.

U sudski registar Općinskog suda u Sarajevu, gospodarski subjekat Tenfore d.o.o. Sarajevo je upisan Rješenjem broj: UF/I-18/02 od 16.01.2002. godine.

Dana 21.02.2011. godine, od strane notara Đemaludina Mutapčića, Jelića 1a, Sarajevo, izvršena je notarska obrada Odluke o izmjenama Odluke o osnivanju gospodarskog društva kojom osnivač gospodarskog subjekta Tenfore d.o.o. Sarajevo (..), vrši izmjenu Odluke o osnivanju gospodarskog društva broj: 01/2001-OA od 19.12.2000. godine, u pogledu usklađivanja i brisanja djelatnosti društva sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 74/10) i promjeni sjedišta društva.

Dana 12.07.2011. godine, pod brojem: 057-0-Reg-11-000614 i matičnim brojem: 1-17296-00, Okružni gospodarski sud Banja Luka je donio Rješenje o registraciji gospodarskog subjekta: „Tenfore d.o.o. Banja Luka, Veselina Masleše br. 1, Banja Luka“, kojim je upisano usklađivanje odredaba osnivačkog akta društva sa odredbama Zakona o gospodarskim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 127/08 i 58/09), usklađivanje djelatnosti sa Uredbom o klasifikaciji djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 119/10), promjena sjedišta gospodarskog subjekta i promjena lica ovlaštenog za zastupanje.

U naprijed navedenom Rješenju, kao osnivač gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka upisan je (..), fizičko lice, koji je ujedno i jedini učesnik u kapitalu društva, u iznosu od (..) %.

Federalni zavod za statistiku je, dana 24.08.2011. godine, izdao Obavještenje o preseljenju gospodarskog subjekta Tenfore d.o.o. Sarajevo iz entiteta u entitet, odnosno Obavještenje o preseljenju navedenog gospodarskog subjekta iz entiteta Federacije Bosne i Hercegovine u entitet Republike Srpske.

Republički zavod za statistiku Republike Srpske je, dana 29.08.2011. godine, donio Obavještenje o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti, čime je kao temeljna djelatnost gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka upisano savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje.

Gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka je povezano društvo gospodarskog subjekta Tenfore Ltd.

Gospodarski subjekt Tenfore Ltd. je dana 26. jula 1996. godine konstituiran kao Društvo sa ograničenom odgovornošću, u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima Republike Kipar.

Dana 24.02.2001. godine Ministarstvo trgovine, industrije i turizma, Odjel registratora za gospodarska društva i prinudnog upravitelja, Nikozija, Kipar je izdalo potvrdu kojom se potvrđuje da je dioničar gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. fizičko lice (..).

Dana 01.09.2011. godine ugovorne strane, gospodarski subjekti Tenfore Ltd. i Tenfore Banja Luka, su zaključili Ugovor o vršenju usluga kojim su se sporazumjeli da je predmet ugovora posao, odnosno usluga koju gospodarski subjekat Tenfore Ltd, kao Naručilac ugovora, povjerava i daje na izvršenje gospodarskom subjektu Tenfore Banja Luka, kao Izvršiocu ugovora, odnosno Servisnom centru za poslove gospodarskog subjekta Western Uniona.

Pri tome, kao ugovorene usluge navedene su slijedeće usluge: reklamiranje i posredovanje u reklamiranju na tržištu Bosne i Hercegovine u djelatnostima koje naručilac ima u svojim registriranim djelatnostima, obrada podataka za potrebe naručioca, kontrola i obrada podataka u servisnim centrima, kontrola baze podataka sa ciljem preventivnog djelovanja vezano za sprečavanje pranja novca u skladu sa važećim propisima i Western Union propisima, te redovno izvještavanje nadležnih organa u Bosni i Hercegovini i Western Union centrale i sprovođenje različitih aktivnosti iz navedene oblasti sa podzastupnicima, promoviranje Western Union usluge na podzastupničkim lokacijama, pružanje usluga klijentima u vidu informacija o putu, prispijeću, te načinu i mjestu podizanja novčanih sredstava, uvođenje u rad novih podzastupnika i opremanje radnim i reklamnim materijalom, stalna kontrola nad Western Union uslugom, organizacija obuke kadrova i seminarara za sve podzastupničke lokacije putem svih vidova komunikacije, redovno izvještavanje gospodarskog subjekta Western Union o svim operativnim i reklamnim aktivnostima te obilazak podzastupničkih lokacija na terenu sa ciljem pružanja operativne i reklamne podrške i pružanje organizacione podrške gospodarskom subjektu Western Union u svim njihovim aktivnostima namijenjenim podzastupnicima.

Na web – stranici www.tenfore.net nalazi se informacija da gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka za potrebe gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. obavlja poslove Korisničkog centra po poslovima Western Union-a, marketinške i druge aktivnosti.

Gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka je dopisom broj: 04-26-2-03-56-II/12 od dana 02.07.2012. godine dostavio sve ugovore zaključene između gospodarskih subjekata Tenfore Ltd. i Western Union, te sve ugovore zaključene između gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i podzastupnika.

3.4.1. Ugovori zaključeni između gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka i gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine

Dana 13.03.2001. godine stupio je na snagu prvi međunarodni ugovor o zastupništvu zaključen između gospodarskih subjekata Tenfore Ltd. i Western Union-a o pružanju usluge transfera novca na teritoriji Republike Srbije.

Izmjenama i dopunama navedenog ugovora koje su stupile na snagu dana 05.11.2001. godine, ugovorne strane su se sporazumjele da žele proširiti geografsko područje na kojem gospodarski subjekt Tenfore Ltd. može ponuditi svoje usluge, te je u tom smislu kao teritorija na kojoj gospodarski subjekt Tenfore Ltd. može ponuditi ugovorenu uslugu brzog transfera novca ugovorena cjelokupna teritorija Bosne i Hercegovine.

Dana 14.08.2009. godine stupio je na snagu Ugovor o međunarodnom zastupništvu zaključen između gospodarskih subjekata Tenfore Ltd. i Western Union, sa utvrđenim periodom trajanja ugovora od 5 (pet) godina počev od datuma stupanja na snagu istog, te sa produženim važenjem u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora.

Izmjene i dopune naprijed navedenog ugovora su zaključene dana 17.11.2011. godine.

3.4.2. Ugovori o podzastupništvu zaključeni između gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i podzastupnika, banaka koje posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da su na snazi 22 (dvadesetdva) ugovora o podzastupništvu, zaključena između gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i podzastupnika, banaka koje djeluju na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Uvidom u dostavljene podzastupničke ugovore utvrđeno je da mrežu podzastupnika koji su sa gospodarskim subjektom Tenfore Ltd. zaključili ugovore o podzastupništvu čine slijedeći gospodarski subjekti: (..).

U predmetnom postupku, gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka, dostavio je i posljednje zaključene anekse na podzastupničke ugovore, zaključene sa navedenim podzastupnicima.

Aneksi na osnovne podzastupničke ugovore su zaključeni dana 10.05.2012. godine sa gospodarskim subjektima: (..), dana 14.02.2012 sa gospodarskim subjektima: (..), dana 15.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..), dana 16.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..), dana 17.05.2012. godine sa gospodarskim subjektom (..) i dana (..).

4. Ugovori o međunarodnom zastupanju gospodarskog subjekta Western Union i utvrđeno činjenično stanje

U predmetnom postupku, pristupilo se prikupljanju mjerodavne dokumentacije i podataka, te je uvidom u iste utvrđeno sljedeće:

- Da je gospodarski subjekt Western Union prisutan na tržištu pružanja usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini od 1998. godine;
- Da je gospodarski subjekt Western Union globalni operater na teritoriji Bosne i Hercegovini putem kojeg se vrši usluga elektronskog slanja i primanja novca, bez otvaranja bankarskog računa;
- Da su osnovne karakteristike usluge elektronskog transfera novca putem globalnog operatera Western Union: brzina, sigurnost, pristupačnost i jednostavnost;
- Da tvrdnje gospodarskih subjekata UniCredit Bank, Raiffeisen Bank i Tenfore Banja Luka kako postoji najmanje 8 (osam) metoda unutarnjih novčanih transfera koji predstavljaju supstitute usluge Western Union transfera novca: fizički prijenos (ručni, vozači autobusa, preporučena pisma), kreditne/debitne kartice, brzi prijenos novca, loro prijenosi, međunarodni/putni čekovi, E – bankarstvo, inozemne mirovine i trajni bankarski nalozi Konkurencijsko vijeće nije uzelo u obzir, jer iste ne predstavljaju supstitute uslugama koje pruža gospodarski subjekt Western Union obzirom da niti u tehničkom smislu, niti drugim karakteristikama (brzina, sigurnost, pristupačnost i

jednostavnost) ne mogu zamijeniti usluge elektronskog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa putem Western Uniona;

- Da sistem Eurogiro, kojeg također stranke u postupku navode kao supstitut uslugama koje pruža globalni operater Western Union i čije usluge uplate, odnosno slanja novca u inozemstvu na adresu korisnika i usluge isplate, odnosno primanja novca, omogućene zaključivanjem Sporazuma o obavljanju transakcija iz Eurogiro mreže zaključenog 2006. godine sa gospodarskim subjektom Nova banka a.d. Bijeljina, ne predstavlja supstitut uslugama koje pruža gospodarski subjekt Western Union;
- Da usluge uplate i isplate, odnosno primanja i slanja novca putem Eurogiro sistema nemaju karakter hitnosti jer se isplata vrši nakon 48 (četrdesetosam) sati, za razliku od Western Union sistema čija je temeljna karakteristika brzina, odnosno činjenica da se novac prima za samo nekoliko minuta od trenutka slanja novca, na bilo kojoj destinaciji u svijetu;
- Da se novac putem Eurogiro sistema može slati samo u zemlje sa kojima gospodarski subjekt Nova banka a.d. Bijeljina ima potpisan sporazum, dok se usluge slanja i primanja novca putem Western Union sistema mogu obavljati na preko 230 (dvijestotinetrideset) destinacija u svijetu;
- Da gospodarski subjekt Nova banka a.d. Bijeljina koji ima zaključen Sporazum o obavljanju transakcija iz Eurogiro mreže, u odgovoru upućenom Konkurencijskom vijeću pod brojem: 04-26-2-03-47-II/12 od dana 29.06.2012. godine, nije naveo uslugu slanja i primanja novca putem Eurogiro mreže kao supstitut uslugama Western Union slanja i primanja novca;
- Da gospodarski subjekt Western Union ima 4 (četiri) zaključena ugovora o međunarodnom zastupanju za teritorij Bosne i Hercegovine;
- Da su gospodarski subjekti UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Banja Luka zastupnici gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine u pružanju usluge brzog transfera novca bez otvaranja bankarskog računa;
- Da se točkom 4. važećih temeljnih zastupničkih ugovora određuje su svi ugovori zaključeni na period trajanja od 5 (pet) godina počevši od datuma stupanja na snagu ugovora, sa produženim važenjem istih u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora;
- Da je točkom 7. inicijalno zaključenih zastupničkih ugovora bila utvrđena odredba o nepružanju konkurentskih usluga, odnosno utvrđeno je da ugovori sadrže takozvanu „klauzulu ekskluzivnosti“ prema kojoj zastupnik prihvata da neće tokom perioda važenja ugovora i jednu godinu, odnosno 6 (šest) mjeseci (ugovor gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH) nakon njegovog isteka ili raskida, nastupati kao agent ili zastupnik, odnosno posrednik druge vrste komercijalnih transfera novca, niti će se na bilo koji drugi način, izravno ili neizravno uključivati u daljnje pružanje Western Union usluga transfera novca. Također, istom odredbom je određeno da je Zastupnik saglasan da njegovi uposlenici, filijale, službenici i direktori neće, tokom navedenog perioda, nastupati kao agenti ili zastupnici druge vrste komercijalnih transfera novca;
- Da točka 7. zastupničkih ugovora određuje da se zastupnik slaže da je naprijed navedeno ograničenje od interesa za javnost i da štiti širu javnost od zabune pri

uvođenju drugih konkurentskih usluga, a da je naknada koja pripada zastupniku adekvatna kompenzacija za takvu vrstu ograničenja;

- Da je u inicijalnim zastupničkim ugovorima zaključenim između gospodarskog subjekta Western Union i gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank, Tenfore Ltd. i Turkish Ziraat Bosnia Bank navedeno je da banka i njena pridružena lica, odnosno filijale mogu nuditi ostale usluge transfera novca u saradnji sa pridruženim licima, odnosno filijalama Western Uniona;
- Da se u inicijalnim ugovorima, odnosno Dodatku 1. Ugovora (Ugovor gospodarskog subjekta UniCredit Bank), odnosno kod nekih ugovora Priloga D. Ugovora (ugovori gospodarskih subjekata Tenfore Ltd., Raiffeisen Bank i Turkish Ziraat Bank Bosnia) koji su označeni naslovom: „Podzastupnici“, odnosno „Predstavnicima“, utvrđivalo da zastupnik tj. banka može angažirati podzastupnike za pružanje Usluga transfera novca, pri čemu za angažiranje podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika tj. objekata koji izvršavaju uslugu transfera novca, zastupnik pribavlja prethodnu pisanu saglasnost gospodarskog subjekta Western Union. U istom je određeno da će zastupnik zaključiti pisani ugovor sa svakim podzastupnikom, pri čemu ugovor mora sadržavati odredbe suštinski jednake odredbama utvrđenim u Prilogu 1./Dodatku 1. temeljnog Ugovora/Priloga D, te je određeno da će takvi ugovori podlijegati pregledu i prethodnom odobrenju gospodarskog subjekta Western Union;
- Da se u prilogu 1. uz Dodatak 1. inicijalnog ugovora (Ugovor gospodarskog subjekta UniCredit Bank), odnosno u Dodatku 1. na Prilog D. inicijalnog ugovora (ugovori gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Ltd) utvrđivalo koje odredbe ili suštinski jednake odredbe navedenim, moraju sadržavati ugovori zaključeni sa podzastupnicima;
- Da se točkom C. Priloga 1. uz Dodatak 1. inicijalnog ugovora, odnosno točkom C. Dodatka na Prilog D., koja je označena nazivom: “Ekskluzivnost“, odnosno nazivom: „Isključivost“ utvrđivalo da se, između ostalog, podzastupnik obvezuje da neće za vrijeme trajanja podzastupničkog ugovora i u periodu od jedne godine nakon njegovog isteka ili raskida, nastupati kao zastupnik ili podzastupnik, niti zastupati ili voditi neku drugu uslugu transfera novca, niti bilo kakav drugi posao ili uslugu, koji bi uključivali podzastupnika u aktivnosti protivne njegovim obvezama prema gospodarskom subjektu Western Union i zastupniku po zaključenom ugovoru, odnosno da neće djelovati kao agent ili zastupati ili raditi kao zastupnik za druge usluge transfera novca ili bilo koje druge poslove ili usluge koje bi bile konkurentne uslugama transfera novca ili koje bi mogle da izazovu zabunu kod javnosti. U navedenoj odredbi se utvrđuje da se podzastupnik slaže da je ovo ograničenje razumno i neophodno radi zaštite ugleda usluga transfera novca i Western Uniona, kao i da naknada koju podzastupnik prima po podzastupničkom ugovoru, predviđa period ograničenja nakon raskida ugovora;
- Da je kao datum stupanja na snagu temeljnog Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Western Uniona i UniCredit Bank označen dan 26.07.2005. godine. (U vrijeme potpisivanja temeljnog Ugovora ugovorna strana koja je u ugovoru označena kao Zastupnik djelovala je pod nazivom: UniCredit Zagrebačka Banka d.d.);
- Da je kao datum stupanja na snagu temeljnog Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Western Uniona i Raiffeisen Banke BiH označen dan 10.02.2010. godine;

- Da je kao datum stupanja na snagu temeljnog Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Western Uniona i Turkish Ziraat Bank Bosnia označen dan 26.01.2011. godine;
- Da je kao datum stupanja na snagu temeljnog Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Western Union i Tenfore Ltd. označen dan 14.08.2009. godine;
- Da gospodarski subjekt Unicredit Bank ima zaključen 1 (jedan) ugovor o podzastupništvu;
- Da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH ima zaključena 4 (četiri) ugovora o podzastupništvu;
- Da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia nema zaključenih ugovora o podzastupništvu;
- Da gospodarski subjekt Tenfore Ltd. ima zaključena 22 (dvadesetdva) ugovora o podzastupništvu;
- Da su nakon donošenja Zaključka o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: 04-26-2-03-1-II/12 od dana 26.04.2012. godine, gospodarski subjekti: UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Raiffeisen Bank BiH tokom predmetnog postupka dostavili dodatke na važeće temeljne ugovore o međunarodnom zastupanju;
- Da gospodarski subjekt Tenfore Ltd., nije zaključio aneks, odnosno dodatak na temeljni ugovor o međunarodnom zastupanju;
- Da je gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka dostavio 22 (dvadesetdva) aneksa koje je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. zaključio na podzastupničke ugovore;
- Da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH dostavio 4 (četiri) inovirana podzastupnička ugovora kojima su raniji podzastupnički ugovori stavljeni van snage;
- Da je gospodarski subjekt UniCredit Bank prije stupanja na snagu Prvog amandmana na ugovor o zastupanju, na dan 28.03.2012. godine pružao uslugu brzog transfera novca gospodarskog subjekta Western Union na 89 (osamdesetdevet) lokacija u Bosni i Hercegovini, dok je gospodarski subjekt (..) navedenu uslugu pružao na ukupno 33 (tridesettri) lokacije;
- Da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH prije stupanja na snagu Prvih izmjena i dopuna na ugovor o zastupanju, na dan 12.03.2012. godine pružao uslugu brzog transfera novca gospodarskog subjekta Western Union na 92 (devedesetdvije) lokacije u Bosni i Hercegovini, dok su gospodarski subjekti sa kojima gospodarski subjekt Raiffeisen Bank ima zaključene ugovore o podzastupništvu pružali navedenu uslugu na ukupno 385 (tristotineosamdesetpet) lokacija ;
- Da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia prije stupanja na snagu Prvog dodatka na ugovor o zastupanju, na dan 12.03.2012. godine pružao uslugu brzog transfera novca gospodarskog subjekta Western Union na 21 (dvadesetjedinj) lokaciji u Bosni i Hercegovini;

- Da gospodarski subjekt Tenfore Ltd. kroz svoju podzastupničku mrežu pruža uslugu brzog transfera novca gospodarskog subjekta Western Union na 623 (šeststotinadvadesetri) lokacije u Bosni i Hercegovini;
- Da je nakon uvida u dodatke na temeljne ugovore o međunarodnom zastupništvu, dostavljene od strane gospodarskog subjekta UniCredit Bank, gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia, zaključene sa gospodarskim subjektom Western Union, utvrđeno da su svi temeljni ugovori izmijenjeni u smislu da su brisane odredbe o ekskluzivnosti;
- Da je nakon uvida u anekse na podzastupničke ugovore gospodarskog subjekta Tenfore Ltd., zaključene sa bankama iz podzastupničke mreže, utvrđeno da su svi ugovori izmijenjeni u smislu da su brisane odredbe o ekskluzivnosti;
- Da je gospodarski subjekti Raiffeisen Bank BiH dostavio inovirane podzastupničke ugovore u kojima su brisane odredbe o ekskluzivnosti utvrđene u prethodno zaključenim podzastupničkim ugovorima;
- Da je zaključivanje dodataka, odnosno aneksa na važeće temeljne ugovore o zastupanju inicirano od strane gospodarskog subjekta Western Union, nakon što je isti, prema navodima iz zaprimljenih odgovora na Zaključak, postigao sporazum sa gospodarskim subjektom MoneyGram;
- Da je osnivač gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka (u vrijeme osnivanja: „Tenfore d.o.o. Sarajevo“) (..), strana fizička osoba, ujedno i direktor gospodarskog subjekta Tenfore Ltd.;
- Da je prema potvrdi od dana 24.02.2001. godine Ministarstva trgovine, industrije i turizma, Odjel registratora za gospodarska društva i prinudnog upravitelja, Nikozija, Kipar jedini dioničar gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. fizičko lice (..), sa (..) dionica;
- Da je u pojedinim ugovorima o podzastupstvu, koje je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. zaključio sa podzastupnicima, bankama koje posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine (..), odnosno u preambulama istih navedeno da: *“Ugovorne strane.....saglasno konstatiraju da ovisno društvo Zastupnika, Tenfore d.o.o. iz Sarajeva, ul. Fra Anđela Zvizdovića br.1, Bosna i Hercegovina.....u ime i za račun Zastupnika, a u vezi realizacije vršenja usluge transfera novca koja je predmet ovog Ugovora, obavlja slijedeće aktivnosti: Korisnički centar, marketing, obuka kadrova i slično...“*;
- Da je gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka povezano društvo gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. u Bosni i Hercegovini, te da gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka obavlja svu korespondenciju sa gospodarskim subjektima iz podzastupničke mreže zastupnika gospodarskog subjekta Tenfore Ltd.;
- Da je prvi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekata UniCredit Bank (ugovor zaključen od strane pravnog prednika gospodarskog subjekta UniCredit Bank, gospodarskog subjekta Hrvatska Banka d.d. Mostar) i Western Union, koji je stupio na snagu dana 25.10.1999. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik obvezao da neće tokom perioda trajanja ugovora (dvije godine počev od datuma stupanja na snagu ugovora, a poslije toga ostajući na snazi uzastopno na periode od jedne godine sve dok se u pismenoj formi ugovor ne raskine od strane jedne od ugovornih strana, najmanje 180 dana prije kraja

početnog trajanja ili kraja perioda produženja) djelovati kao agent ili predstavljati ili raditi kao nalogodavatelj druge službe za prijenos novca ili se angažirati izravno ili neizravno u bilo kojoj drugoj službi prijenosa novca, osim kao predstavnik gospodarskog subjekta Western Union;

- Da je prvi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH (ugovor zaključen od strane gospodarskog subjekta Market banka d.d. pravnog prednika gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH,) i Western Union, koji je stupio na snagu dana 23.04.1999. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik obvezao da neće tokom perioda trajanja ugovora (dvije godine počev od datuma stupanja na snagu ugovora, a poslije toga ostajući na snazi uzastopno na periode od jedne godine sve dok se u pismenoj formi ne raskine od strane jedne od ugovornih strana) i jednu godinu nakon njegovog raskida djelovati kao agent ili predstavljati ili raditi kao principal druge službe za prijenos novca ili se angažirati izravno ili neizravno u bilo kojoj drugoj službi za prijenos novca, osim kao predstavnik gospodarskog subjekta Western Union;
- Da je drugi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH i Western Union, koji je stupio na snagu dana 17.08.2004. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik obvezao da neće tokom perioda trajanja ugovora (pet godina počev od datuma stupanja na snagu ugovora, a poslije toga ostajući na snazi uzastopno na periode od jedne godine, sve dok se u pismenoj formi ne raskine od strane jedne od ugovornih strana pismenim obavještenjem drugoj strani najmanje 90 dana prije kraja početnog ili tekućeg roka) i jednu godinu nakon njegovog isteka ili raskida djelovati kao posrednik ili zastupati ili djelovati kao nalogodavatelj druge službe za prijenos novca ili se angažirati izravno ili neizravno u bilo kojoj drugoj službi za prijenos novca, osim kao zastupnik gospodarskog subjekta Western Union. Istom odredbom se određuje da se zastupnik slaže da njegovi zaposlenici, filijale, podružnice, službenici i direktori neće tokom trajanja ugovora i godinu dana nakon njegovog isteka ili raskida, djelovati kao posrednik ili zastupati uslugu prijenosa novca, osim kao zastupnik za gospodarski subjekt Western Union;
- Da je sastavni dio naprijed navedenog ugovora Prilog 1. Dopuni 1. sadržavao točku C. pod nazivom „Odredba o isključivosti“ koja se odnosila na pretpostavljene odredbe ugovora sa podzastupnicima i prema kojoj se podzastupnik slaže da neće za vrijeme trajanja ugovora i jednu godinu po njegovom raskidu ili isteku, djelovati kao posrednik, zastupati ili djelovati kao nalogodavatelj, drugu uslugu prijenosa novca ili bilo koji posao ili uslugu koja bi mogla uključivati podzastupnika u aktivnostima koje nisu u skladu sa njegovima obvezama prema Western Unionu i zastupniku ili bi mogle da uzrokuju javnu pometnju;
- Da je prvi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union, koji je stupio na snagu dana 27.12.1999. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik obvezao da neće tokom perioda trajanja ugovora (dvije godine počev od datuma stupanja na snagu ugovora, a poslije toga ostajući na snazi uzastopno na periode od jedne godine sve dok se u pismenoj formi ne raskine od strane jedne od ugovornih strana, najmanje 180 dana prije kraja početnog trajanja ili kraja perioda produženja) i jednu godinu nakon njegovog raskida djelovati kao agent za drugu uslugu prijenosa novca, osim kao zastupnik za gospodarski subjekt Western Union;
- Da je drugi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union, koji je stupio na snagu dana

21.12.2005. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia obvezao da neće tokom perioda trajanja ugovora (pet godina počev od datuma stupanja na snagu ugovora, a poslije toga ostajući na snazi uzastopno na periode od jedne godine sve dok se u pismenoj formi ne raskine od strane jedne od ugovornih strana, najmanje tri mjeseca prije kraja početnog trajanja ili kraja perioda produženja) djelovati kao agent, predstavljati se ili djelovati kao glavni zastupnik za drugu uslugu prijenosa novca, niti će neposredno ili posredno vršiti uslugu prijenosa novca, osim kao zastupnik za gospodarski subjekt Western Union, te je isti saglasan da tokom istog perioda njegovi zaposlenici, povezana društva, podružnice, uredi i direktori neće djelovati kao agenti ili se predstavljati ili djelovati kao glavni zastupnici za drugu uslugu prijenosa novca, niti će izravno ili neizravno vršiti uslugu prijenosa novca, osim kao zastupnici za gospodarski subjekt Western Union;

- Da je sastavni dio naprijed navedenog ugovora Prilog 1. Dodatka 1. sadržavao točku C. pod nazivom „Ekskluzivitet“ koja se odnosila na pretpostavljene odredbe ugovora sa podzastupnicima i prema kojoj se podzastupnik slaže da neće za vrijeme trajanja ugovora i jednu godinu po njegovom raskidu ili isteku, djelovati kao agent, predstavljati ili biti principal u drugim uslugama prijenosa novca ili nekom drugom poslovanju ili usluzi koja bi uključila podzastupnika u aktivnosti koje su nespojive sa njegovim obvezama prema Western Unionu i zastupniku, ili bi mogle dovesti do zabune kod javnosti;
- Da je prvi zaključeni međunarodni ugovor o zastupanju, između gospodarskih subjekta Tenfore Ltd. i Western Uniona, koji je stupio na snagu dana 13.03.2001. godine, sadržavao odredbu o ekskluzivitetu kojom se zastupnik obvezao da neće tokom trajanja ugovora (dvije godine, ostajući na snazi narednu godinu dok se u pismenoj formi ne raskine od strane jedne od ugovornih strana putem pisane obavijesti najmanje 180 dana prije okončanja Ugovora) i jednu godinu nakon njegovog završetka postupati kao agent ili predstavljati, odnosno raditi kao druga služba transfera novca niti se izravno ili neizravno angažirati u pružanju bilo kakvih usluga transfera novca, osim kao predstavnik gospodarskog subjekta Western Union. Navedeni ugovor se u vrijeme njegovog stupanja na snagu odnosio na teritorij Republike Srpske, dok su Izmjenama i dopunama na Ugovor o zastupanju, koje su stupile na snagu dana 05.11.2001. godine, ugovorne strane proširile geografsko područje na kojem zastupnik može ponuditi svoje usluge, na teritorij cijele Bosne i Hercegovine;
- Da je sastavni dio naprijed navedenog ugovora Prilog 1. Dodatka 1. sadržavao točku C. pod nazivom „Ekskluzivitet“ koja se odnosila na pretpostavljene odredbe ugovora sa podzastupnicima (zamjenicima zastupnika) prema kojoj se podzastupnik slaže da neće za vrijeme trajanja ugovora i šest mjeseci po njegovom okončanju, postupati kao zastupnik, predstavljati, raditi kao glavna služba, druga služba za transfer novca ili bilo koja druga služba koja bi podzastupnika uključila u aktivnosti inkonzistentne sa njegovim obvezama prema Western Unionu i zastupniku prema ugovoru ili bi dovela do zbunjenosti javnosti.

4.1. Vladajući položaj

Članak 9. stavak (1) Zakona pretpostavlja da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udio tog gospodarskog subjekta na tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište.

Članak 9. stavak (2) Zakona pretpostavlja da gospodarski subjekt ima vladajući na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu ima udio veći od 40%.

Članak 9. stavak (4) Zakona pretpostavlja da više gospodarskih subjekata ima vladajući položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na mjerodavnom tržištu četiri ili pet gospodarskih subjekata imaju zajedno tržišni udio veći od 80%.

Konkurencijsko vijeće je tokom provođenja predmetnog postupka utvrdilo da je gospodarski subjekt Western Union globalni operater na teritoriji Bosne i Hercegovine za pružanje usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini, putem kojeg 27 (dvadesetsedam) banaka i 3 (tri) poštanska gospodarska subjekta koji posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine pružaju navedene usluge.

Također, analizom odgovora zaprimljenih od strane 24 (dvadesetčetiri) banke koje posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da 23 (dvadesetri) banke vrše uslugu internacionalnog transfera slanja i primanja novca bez otvaranja bankarskog računa putem Western Union-a, na osnovu ugovora o podzastupništvu zaključenih sa zastupnicima gospodarskog subjekta Western Union za teritorij Bosne i Hercegovine, te da niti jedna od banaka nije u toku svog dosadašnjeg poslovanja pružala, odnosno ne pruža uslugu internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa za neki drugi gospodarski subjekt u Bosni i Hercegovini.

U predmetnom postupku, neosporno je utvrđeno postojanje vladajućeg položaja gospodarskog subjekta Western Union preko mreže zastupnika istog za Bosnu i Hercegovinu na mjerodavnom tržištu, i to preko gospodarskih subjekata: UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Banja Luka, povezanog društva gospodarskog subjekta Tenfore Ltd., obzirom da isti gospodarski subjekti na mjerodavnom tržištu direktno, te preko mreže podzastupnika primjenjuju jedinstvenu poslovnu politiku utvrđenu od strane gospodarskog subjekta Western Union.

Uzimajući u obzir postojanje tipskih zastupničkih ugovora, zaključenih između gospodarskog subjekta Western Union kao principala i gospodarskih subjekata: UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Ltd. kao zastupnika, sa gotovo identičnim sadržajima, odnosno, imajući u vidu zastupanje i vršenje predmetne usluge na mjerodavnom tržištu pod jedinstvenim imenom zajedničkog principala, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da zastupnici na mjerodavnom tržištu pod jednakim uvjetima pružaju identičnu, predmetnu uslugu kao i činjenicu da zastupnici gospodarskog subjekta Western Union na teritoriji Bosne i Hercegovine koji u svakodnevnom poslovanju djeluju kao nezavisni gospodarski subjekti, prilikom pružanja predmetne usluge krajnjim korisnicima djeluju kao jedan gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su gospodarski subjekti: UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Ltd. jedini zastupnici gospodarskog subjekta Western Union, na mjerodavnom tržištu, te da isti imaju vladajući položaj, obzirom da je njihov zajednički tržišni udio na mjerodavnom tržištu 100 %, jer u predmetnom slučaju utvrđena je nesporna poveznica između zastupnika gospodarskog subjekta Western Union, inače nezavisnih gospodarskih subjekata.

5. Povreda Zakona o konkurenciji

5.1. Utvrđeno činjenično stanje i povreda Zakona o konkurenciji od strane gospodarskog subjekta UniCredit Bank d.d.

Gospodarski subjekt UniCredit Bank i gospodarski subjekt Western Union zaključili su Ugovor o međunarodnom zastupanju koji je stupio na snagu dana 26.07.2005. godine, pri čemu je gospodarski subjekt UniCreditBank u navedenom Ugovoru označen kao Zastupnik.

Navedenim Ugovorom predviđa se da će Zastupnik krajnjim korisnicima pružati uslugu transfera novca, odnosno omogućiti transakciju prijema i slanja novca i komercijalne transakcije pod oznakom WESTERN UNION-a.

Točkom 4.1. Ugovora određeno je da je inicijalni period važenja Ugovora 5 (pet) godina, počevši od datuma stupanja na snagu istog, te da će nakon toga važiti u sukcesivnim periodima od po godinu dana, ukoliko ne bude raskinut putem pisane obavijesti od strane gospodarskog subjekta Western Union ili gospodarskog subjekta UniCredit Bank.

Točkom 4.3. pod (iv) Ugovora određeno je da gospodarski subjekt Western Union može odmah raskinuti Ugovor ili suspendirati uslugu transfera novca ukoliko Zastupnik prekrši odredbe ekskluzivnosti iz točke 7. Ugovora.

Točkom 7. navedenog ugovora, gospodarski subjekt UniCreditBank se obvezao da neće tokom perioda važenja Ugovora i jednu godinu nakon raskida nastupati kao agent ili zastupnik druge vrste usluga komercijalnih transfera novca, niti će se neposredno ili posredno ili indirektno uključivati u daljnje pružanje Western Union usluga transfera novca. Pri tome, određeno je da je gospodarski subjekt UniCredit Bank saglasan da njegovi uposlenici, filijale, podružnice, službenici i direktori neće, tokom perioda važenja Ugovora i jednu godinu nakon isteka ili raskida nastupati kao agenti ili zastupnici druge vrste komercijalnih transfera novca, niti će se neposredno ili posredno uključivati u pružanje bilo kakvih transfera novca, osim u svojstvu zastupnika gospodarskog subjekta Western Union.

Istom odredbom Ugovora, gospodarski subjekt UniCredit Bank se složio da je navedeno ograničenje od interesa za javnost i da štiti širu javnost od zabune pri uvođenju drugih konkurentskih usluga, te da je nadoknada koja pripada zastupniku adekvatna kompenzacija za ovo ograničenje.

Članak 4. stavak (2) i (3) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) utvrđuje da je zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskog subjekta koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata s tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.

Članak 10. stavak (2) točka b) Zakona utvrđuje da se zlouporaba vladajućeg položaja posebno odnosi na ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da točka 7. Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata UniCredit Bank i Western Union nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, budući da se istom konkurentima ograničava ulazak na mjerodavno tržište i dovodi do zatvaranja istog, odnosno da se isključuje mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika da koristi usluge potencijalnih konkurenata koji nude iste ili potencijalno povoljnije uvjete, što za posljedicu ima sprečavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika.

Dodatkom 1. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koji je označen naslovom „Podzastupnici“, određeno je da Zastupnik može angažirati podzastupnike za pružanje usluge

transfera novca, prilikom čega je za angažiranje novih podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika, zastupnik obavezan pribaviti prethodnu pisanu saglasnost gospodarskog subjekta Western Union.

Istim se određuje se da će Zastupnik zaključiti pisani ugovor sa svakim podzastupnikom koji mora sadržavati odredbe suštinski jednake odredbama utvrđenim u Prilogu 1., prilikom čega će svi takvi ugovori podlijegati prethodnom odobrenju i pregledu gospodarskog subjekta Western Union.

Točka C. Priloga 1. uz Dodatak 1. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koja predstavlja odredbu pretpostavljenih ugovora o podzastupanju, određuje da se podzastupnik obvezuje da neće za vrijeme trajanja ugovora i u periodu od jedne godine nakon njegovog isteka ili raskida, nastupati kao zastupnik ili podzastupnik, niti zastupati ili voditi neku drugu uslugu transfera novca, kao niti bilo kakav drugi posao ili uslugu, koji bi uključivali podzastupnika u aktivnosti protivne njegovim obvezama prema gospodarskom subjektu Western Union i Zastupniku po ugovoru ili koji bi mogli da izazovu zabunu kod javnosti.

Istom se određuje se da se podzastupnik slaže da je navedeno ograničenje razumno i neophodno radi zaštite ugleda Usluga transfera novca i gospodarskog subjekta Western Union, te da naknada koju prima po ugovoru predviđa period ograničenja nakon raskida Ugovora.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da točka C. Priloga 1. uz Dodatak 1. Ugovora o međunarodnom zastupništvu nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, jer se istom ograničava konkurencija na tržištu budući da određuje da su podzastupnici gospodarskog subjekta Western Union za vrijeme trajanja podzastupničkih ugovora ograničeni u mogućnosti pružanja drugih usluga transfera novca koje bi mogle biti konkurentne uslugama gospodarskog subjekta Western Union, odnosno da se istom ograničava tržište u smislu limitiranih mogućnosti krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Obzirom da su se sporne restriktivne odredbe u Ugovoru o međunarodnom zastupanju odnosile na period važenja istog, kao i na period od jedne godine nakon raskida Ugovora, uzimajući u obzir ugovaranje automatskog obnavljanja ugovora nakon isteka inicijalnog perioda važenja ugovora, utvrđeno je dugoročno ugovaranje restriktivnih odredbi.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da podzastupnički ugovor, koji je gospodarski subjekt UniCredit Bank (odnosno njegov prednik gospodarski subjekt Zagrebačka banka BH d.d.) dana 10.04.2003. godine zaključio sa podzastupnikom, gospodarskim subjektom (..), ne sadrži sporne, restriktivne odredbe.

Dana 08.03.2012. godine, gospodarski subjekti UniCredit Bank i Western Union su zaključili Prvi amandman na ugovor o zastupanju koji je stupio na snagu dana 29.03.2012. godine i kojim su se ugovorne strane složile da izvrše izmjene i dopune Ugovora o zastupanju.

Navedenim Amandmanom je, između ostalog, određeno da:

- se briše naprijed navedena točka 4.3. (iv) Ugovora;
- se briše naprijed navedeni tekst točke 7. Ugovora te zamjenjuje novim, kojim se između ostalog, utvrđuje da ukoliko Zastupnik ili njegov podzastupnik želi da nastupa kao agent ili zastupnik, odnosno da na drugi način nudi ostale vrste komercijalnih transfera novca, ili da se izravno ili neizravno uključi u pružanje nekih usluga transfera novca, pored svoje usluge Zastupnika gospodarskog subjekta Western Union, Zastupnik ili njegov podzastupnik se obvezuju da prije nego se zaključi takav ugovor, dostave Western Unionu pisanu obavijest sa nepovjerljivim podacima o

zaključenom ugovoru, odnosno uslugama koje će Zastupnik ili njegov podzastupnik nuditi;

- se briše naprijed navedena točka C. Priloga 1. uz Dodatak 1. Ugovora koja se zamjenjuje odredbom prema kojoj u slučaju da podzastupnik želi da nastupa kao agent ili zastupnik, odnosno da na neki drugi način nudi ostale vrste usluga komercijalnih transfera novca, ili da se neposredno ili posredno uključi u pružanje nekih usluga transfera novca, pored svoje uloge podzastupnika Western Uniona, podzastupnik se obvezuje da prije nego zaključi ugovor za ostale usluge plaćanja, obavijesti Zastupnika o takvoj odluci.

Analizom Prvog amandmana na Ugovor o zastupanju od dana 29.03.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su odredbe ugovora o zastupanju kojima su učinjene utvrđene povrede naprijed navedenih odredbi Zakona uklonjene, odnosno zamijenjene novim koje ne sadrže zabranjena ograničenja.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je gospodarski subjekt UniCredit Bank zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavnom tržištu ograničavanjem mjerodavnog tržišta na štetu potrošača, u smislu članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, dugoročnim ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovoru zaključenim sa gospodarskim subjektom Western Union.

Utvrđeni period naprijed navedene povrede Zakona, odnosno zloupotrebe vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu, odnosi se na period od dana stupanja na snagu Ugovora o međunarodnom zastupanju tj. od dana 26.07.2005. godine pa do dana 28.03.2012., obzirom da je dana 29.03.2012. godine stupio na snagu Prvi amandman na Ugovor o zastupanju, kojim su mijenjane i brisane sporne restriktivne odredbe ugovora zaključenog između gospodarskog subjekta UniCredit Bank i gospodarskog subjekta Western Union.

U smislu povrede članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1., 2. i 7. dispozitiva ovog Rješenja.

5.2. Utvrđeno činjenično stanje i povreda Zakona o konkurenciji od strane gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH

Gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH i gospodarski subjekt Western Union su zaključili Ugovor međunarodnom zastupanju koji je stupio na snagu dana 10.02.2010. godine.

Navedenim ugovorom predviđa se da je gospodarski subjekt Western Union saglasan da će gospodarski subjekt Raiffeisen Bank pružati usluge transfera novca brenda Western Union u Bosni i Hercegovini, pod uslovima navedenim u Ugovoru.

Točkom 4.1. (i) i (iii) Ugovora određeno je da je inicijalni period važenja Ugovora 5 (pet) godina, počevši od datuma stupanja na snagu istog, te da će nakon toga važiti u sukcesivnim periodima od po godinu dana, ukoliko ne bude raskinut putem pisane obavijesti od strane gospodarskog subjekta Western Union ili gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH.

Točkom 4.3. pod (iv) Ugovora određeno je da gospodarski subjekt Western Union, pored bilo kojeg navedenog prava na raskid Ugovora, ima dodatno pravo da raskine ugovor ili obustavi uslugu transfera novca, u cjelosti ili djelomično, ukoliko gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH prekrši odredbe o isključivosti (ekskluzivnosti) iz točke 7. Ugovora.

Točkom 7.1. navedenog Ugovora, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH se obvezao da neće tokom perioda važenja Ugovora i 6 (šest) mjeseci nakon njegovog isteka, nastupati kao agent ili posrednik niti će na bilo koji način biti angažiran u pružanju bilo koje druge usluge

transfera novca. Pri tome, određeno je da će gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH osigurati da njegova pridružena lica i njegovi službenici i direktori za vrijeme istog vremenskog perioda ne djeluju kao agenti ili principal, te da na ni na koji način ne budu angažirani u pružanju bilo koje druge usluge transfera novca, ali da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH i njegova pridružena lica mogu nuditi ostale usluge transfera novca u saradnji sa pridruženim licima gospodarskog subjekta Western Union.

Točkom 7.2. Ugovora određuje se da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH saglasan da su ograničenja navedena u točki 7. Ugovora od javnog interesa te da štite javnost od zabune i poduzimanja drugih konkurentskih usluga, kao i da naknada koja pripada gospodarskom subjektu Raiffeisen Bank BiH na odgovarajući način kompenzira ta ograničenja.

Članak 4. stavak (2) i (3) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) utvrđuje da je zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskog subjekta koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata s tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.

Članak 10. stavak (2) točka b) Zakona utvrđuje da se zlouporaba vladajućeg položaja posebno odnosi na ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da točka 7.1. Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Raiffeisen Bank BiH i Western Union nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, budući da se istom konkurentima ograničava ulazak na mjerodavno tržište i dovodi do zatvaranja istog, odnosno isključuje se mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika da koristi usluge potencijalnih konkurenata koji nude iste ili potencijalno povoljnije uvjete, što za posljedicu ima spriječavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika.

U Prilogu D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koji je označen naslovom „Podzastupnici“, određeno je da gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH može angažirati podzastupnike za pružanje usluge transfera novca, prilikom čega je za angažiranje novih podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika, zastupnik obavezan pribaviti prethodnu pisanu saglasnost gospodarskog subjekta Western Union.

Istim se određuje se da će gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH zaključiti pisani Ugovor sa svakim podzastupnikom koji mora sadržavati odredbe u značajnoj mjeri slične odredbama navedenim u Dodatku 1. datog priloga, prilikom čega će svi takvi ugovori podlijeđati prethodnom odobrenju i pregledu gospodarskog subjekta Western Union.

Točka C. Dodatka 1. na Prilog D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koja predstavlja odredbu pretpostavljenih ugovora o podzastupanju, određuje da se podzastupnik obvezuje da neće za vrijeme trajanja ugovora i u periodu od jedne godine nakon njegovog isteka, nastupati kao zastupnik ili zastupati ili raditi kao principal za druge usluge transfera novca ili bilo koje druge poslove ili usluge koje bi bile konkurentne uslugama transfera novca gospodarskog subjekta Western Union ili bi mogle zbuniti javnost. Određuje se da se podzastupnik slaže da je navedena zabrana razumna i potrebna radi zaštite ugleda usluga transfera novca i gospodarskog subjekta Western Uniona, te da naknada koju prima po ugovoru predviđa period zabrane i nakon raskida Ugovora.

Konkurencijsko vijeće je također utvrdilo da točka C. Dodatka 1. na Prilog D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu nije u skladu sa člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, jer se istom ograničava konkurencija na tržištu budući da određuje da su podzastupnici gospodarskog subjekta Western Union za vrijeme trajanja podzastupničkih ugovora ograničeni u mogućnosti pružanja drugih usluga transfera novca koje bi mogle biti

konkurentne uslugama gospodarskog subjekta Western Union, odnosno da se istom ograničava tržište u smislu limitiranih mogućnosti krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Obzirom da su se restriktivne odredbe u Ugovoru o međunarodnom zastupanju odnosile na period važenja istog, kao i na period od jedne godine nakon raskida Ugovora, uzimajući u obzir ugovaranje automatskog obnavljanja ugovora nakon isteka inicijalnog perioda važenja ugovora utvrđeno je dugoročno ugovaranje restriktivnih odredbi.

U trenutku pokretanja predmetnog postupka, Konkurencijsko vijeće je imalo saznanje o postojanju 4 (četiri) podzastupnička ugovora gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH, zaključena sa gospodarskim subjektima: *Union Banka d.d. Sarajevo, Nova Banka a.d. Bijeljina, JP BH Pošte i Srpske Pošte*, te je uvidom u iste utvrđeno je da navedeni ugovori sadrže odredbu, označenu kao točka C. pod nazivom „Ekskluzivnost“, kojom se određuje da se podzastupnik slaže da neće tokom važenja podzastupničkog ugovora i u periodu od šest mjeseci nakon njegovog isteka, postupati kao zastupnik ili zastupati ili raditi kao principal za neku drugu kompaniju koja bi podzastupnika angažovala u aktivnostima koje nisu u dosljednosti sa obvezama prema Western Unionu i zastupniku prema podzastupničkom ugovoru ili bi se tim uzrokovala mogućnost konfuzije u javnosti, te da se podzastupnik slaže da je ograničenje objektivno i neophodno za zaštitu reputacije predmetnih usluga i Western Uniona, a da naknada koja se prima prema ugovoru predviđa period ograničenja nakon okončanja ugovora.

U podzastupničkom ugovoru zaključenom između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i gospodarskog subjekta JP BH Pošte, u sklopu naprijed navedene odredbe određeno je da je Western Union saglasan da podzastupnik nastavi da pruža postojeće usluge transfera novca koje uključuju poštanske finansijske usluge, Eurogiro, SWIFT i usluge transfera sa debitnih i kreditnih kartica, sa izmjenama i širenjem tih usluga, kao i sve usluge predviđene „bosansko-hercegovačkim propisima“.

Dopisom broj: 04-26-2-03-15-I/12 od dana 05.06.2012. godine, gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH dostavio je inovirane podzastupničke ugovore, zaključene sa navedenim podzastupnicima u periodu 09. i 10.05.2012. godine, u kojima su izostavljene, odnosno brisane sporne odredbe o ekskluzivitetu.

Dana 13.03.2012. godine, gospodarski subjekti Raiffeisen Bank BiH i Western Union su zaključili Prve izmjene i dopune ugovora o zastupništvu (U daljem tekstu: Prve izmjene), kojima su se ugovorne strane složile da izvrše izmjene i dopune Ugovora o međunarodnom zastupanju od 10.02.2010. godine.

Navedenim Prvim izmjenama je, između ostalog, određeno da:

- se briše naprijed navedena točka 4.3. pod (iv) Ugovora;
- se briše naprijed navedeni tekst točke 7. Ugovora te zamjenjuje novim, kojim se između ostalog, utvrđuje da ukoliko Zastupnik ili njegov podzastupnik želi biti agent, zastupati, poslovati u svojstvu principala ili na drugi način vršiti usluge transfera novca ili se angažirati na polju bilo kojih usluga transfera novca osim onih koje pruža gospodarski subjekt Western Union, Zastupnik se obvezuje da će prije sklapanja ugovora o drugim platnim uslugama, a od strane zastupnika ili njegovog podzastupnika dostaviti gospodarskom subjektu Western Union pismenu obavijest o detaljima drugih platnih usluga koje nisu povjerljive prirode, a koje zastupnik ili njegov podzastupnik namjeravaju vršiti;

- se briše naprijed navedena točka C. Dodatka 1. na Prilog D. Ugovora koja se zamjenjuje odredbom prema kojoj u slučaju da podzastupnik želi da nastupa kao agent, zastupnik, principal ili u nekom drugom svojstvu u svrhe vršenja drugih usluga transfera novca ili ukoliko se želi angažirati na polju drugih usluga transfera novca osim onih koje vrši u svojstvu podzastupnika Western Uniona, isti se obvezuje da će prije sklapanja ugovora o drugim platnim uslugama obavijestiti Zastupnika o takvoj odluci u svrhe osiguranja kvalitete, sigurnosti i integriteta usluga transfera novca.

Analizom Prvih izmjena na Ugovor o zastupanju, koje su stupile na snagu dana 13.03.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su odredbe ugovora o zastupanju kojima su učinjene povrede naprijed navedenih odredbi Zakona uklonjene, odnosno zamijenjene novim koje ne sadrže zabranjena ograničenja.

Slijedom naprijed navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavnom tržištu ograničavanjem mjerodavnog tržišta na štetu potrošača, u smislu članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, dugoročnim ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovoru zaključenim sa gospodarskim subjektom Western Union.

Utvrđeni period naprijed navedene povrede Zakona, odnosno zloupotrebe vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu, odnosi se na period od dana stupanja na snagu Ugovora o međunarodnom zastupanju tj. od dana 10.02.2010. godine pa do dana 12.03.2012., obzirom da su dana 13.03.2012. godine stupile na snagu Prve izmjene na Ugovor o zastupanju, kojim su mijenjane i brisane sporne restriktivne odredbe ugovora zaključenog između gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH i gospodarskog subjekta Western Union.

U smislu povrede članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1., 3. i 8. dispozitiva ovog Rješenja.

5.3. Utvrđeno činjenično stanje i povreda Zakona o konkurenciji od strane gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia

Gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia i gospodarski subjekt Western Union su zaključili Ugovor međunarodnom zastupanju koji je stupio na snagu dana 26.01.2011. godine.

Navedenim ugovorom predviđa se da će gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia nuditi uslugu transfera novca u zemlji, pri čemu je sa istim saglasan gospodarski subjekt Western Union.

Točkom 4.1. pod (i) i (iii) Ugovora određeno je da je inicijalni period važenja Ugovora 5 (pet) godina, počevši od datuma stupanja na snagu istog, te da će nakon toga važiti u sukcesivnim periodima od po godinu dana, ukoliko ne bude raskinut putem pisane obavijesti jedne od ugovornih strana.

Točkom 4.3. pod (iv) Ugovora određeno je da gospodarski subjekt Western Union ima pravo raskinuti Ugovor ili suspendirati uslugu transfera novca ukoliko gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia krši odredbe ekskluzivnosti iz točke 7. Ugovora.

Točkom 7. Ugovora, koji nosi naziv: „Zabrana vršenja konkurentskih usluga; Zastupanje nije ekskluzivno“, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia je se obvezao da neće tokom perioda važenja Ugovora i jednu godinu nakon prestanka nastupati kao predstavnik ili glavni zastupnik, niti će na drugi način vršiti uslugu prijenosa novca za drugoga. Pri tome, tokom istog perioda, određeno je da će gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia osigurati da povezana preduzeća, kao i njihovi službenici i direktori ne djeluju kao predstavnik ili glavni zastupnik, niti na drugi način vrše usluge prijenosa novca za drugoga, međutim da banka i

njena povezana preduzeća mogu nuditi druge vrste prijenosa novca u saradnji sa povezanim preduzećima gospodarskog subjekta Western Union.

Istom tačkom Ugovora, gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia se složio da je navedeno ograničenje u javnom interesu, čime se štiti javnost od zabune i provođenja konkurentskih usluga, a da je nadoknada koja pripada gospodarskom subjektu Turkish Ziraat Bank Bosnia adekvatna kompenzacija za ovo ograničenje.

Članak 4. stavak (2) i (3) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) utvrđuje da je zabranjena zloupotreba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskog subjekta koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata s tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.

Članak 10. stavak (2) točka b) Zakona utvrđuje da se zloupotreba vladajućeg položaja posebno odnosi na ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da točka 7. Ugovora o međunarodnom zastupanju, zaključenog između gospodarskih subjekata Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, budući da se istom konkurentima ograničava ulazak na mjerodavno tržište i dovodi do zatvaranja istog, te se isključuje mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika da koristi usluge potencijalnih konkurenata koji nude iste ili potencijalno povoljnije uvjete, što za posljedicu ima sprječavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika.

U Prilogu D. Ugovora o međunarodnom zastupanju, koji je označen naslovom „Predstavnicí“, određeno je da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia može imenovati predstavnike za pružanje usluge prijenosa novca u zemlji, prilikom čega je za angažiranje novih podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika, zastupnik obavezan pribaviti prethodnu pisanu saglasnost gospodarskog subjekta Western Union.

Istom se određuje se da će gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia zaključiti pisani ugovor sa svakim predstavnikom, a isti mora sadržavati odredbe sadržajno jednake odredbama utvrđenim u Dodatku 1. Priloga D., prilikom čega će svi takvi ugovori podlijezati prethodnom odobrenju i pregledu gospodarskog subjekta Western Union.

Točka C. Dodatka 1. uz Prilog D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, označena nazivom: „Ekskluzivitet“ predstavlja odredbu pretpostavljenih ugovora o podzastupanju koju isti moraju sadržavati i koja određuje da se predstavnik obvezuje da neće za vrijeme trajanja ugovora i u periodu od najmanje jedne godine po prestanku istog, nastupati kao agent, predstavljati ili biti principal u drugim uslugama prijenosa novca, ili nekom drugom poslovanju ili usluzi kojom bi se stvarala konkurencija s ovom uslugom prijenosa novca ili bi mogla uzročiti zabunu kod javnosti.

Određuje se da je predstavnik saglasan da je navedeno ograničenje primjereno i neophodno radi zaštite ugleda usluge transfera novca i gospodarskog subjekta Western Uniona, te da naknada predstavnika koju prima po ugovoru predviđa period ograničenja nakon prestanka Ugovora.

Konkurencijsko vijeće je također utvrdilo da točka C. Dodatka 1. uz Prilog D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, jer se istom ograničava konkurencija na tržištu budući da određuje da su podzastupnici gospodarskog subjekta Western Union za vrijeme trajanja podzastupničkih ugovora ograničeni u mogućnosti pružanja drugih usluga transfera novca koje bi mogle biti konkurentne uslugama gospodarskog subjekta Western Union, odnosno da se istom

ograničava tržište u smislu limitiranih mogućnosti krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Obzirom da su se sporne restriktivne odredbe u Ugovoru o međunarodnom zastupanju odnosile na period važenja istog, kao i na period od jedne godine nakon raskida Ugovora, a uzimajući u obzir ugovaranje automatskog obnavljanja ugovora nakon isteka inicijalnog perioda važenja ugovora, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo dugoročno ugovaranje restriktivnih odredbi.

Dana 13.03.2012. godine, gospodarski subjekti Turkish Ziraat Bank Bosnia i Western Union su zaključili Prvi dodatak ugovora o zastupanju (U daljem tekstu: Prvi dodatak) kojim su se ugovorne strane složile da izvrše izmjene i dopune Ugovora o zastupanju.

Navedenim Prvim dodatkom je, između ostalog, određeno da:

- se briše naprijed navedena točka 4.3. (iv) Ugovora;
- se briše naprijed navedeni tekst točke 7. Ugovora, čiji se naziv mijenja u: „Konkurentske usluge“, i zamjenjuje novim, kojim se između ostalog, utvrđuje da ukoliko Zastupnik (banka) ili njegov podzastupnik želi da nastupa kao agent, da zastupa, djeluje kao glavni zastupnik ili na drugi način nudi usluge prijenosa novca za drugoga ili neposredno ili posredno obavlja bilo koju uslugu prijenosa novca pored zastupništva za gospodarski subjekt Western Union, Zastupnik se obvezuje da prije nego zaključi takav ugovor, dostavi Western Unionu pisanu obavijest sa nepovjerljivim podacima o zaključenom ugovoru, odnosno uslugama koje će Zastupnik ili njegov podzastupnik nuditi;
- se briše naprijed navedena točka C. Dodatka 1. uz Prilog D. Ugovora koja se zamjenjuje novom odredbom pod nazivom: „Konkurentske usluge“ i kojom se određuje da će podzastupnik uložiti najveće napore kako bi razvijao, promovirao i uvećao uslugu prijenosa novca, te promovirao i unaprijedio reputaciju povezanu sa ovim i zaštitnim nazivima, zaštitnim znacima i uslužnim znacima Western Uniona. Određuje se da u slučaju da podzastupnik želi da nastupa kao agent, da zastupa, djeluje kao glavni zastupnik ili na drugi način nudi uslugu prijenosa novca za drugoga ili neizravno ili izravno obavlja bilo koju drugu uslugu prijenosa novca pored zastupništva za Western Union, podzastupnik se obvezuje prije stupanja u bilo kakav ugovorni odnos koji uključuje druge usluge plaćanja, informirati zastupnika o takvoj odluci.

Analizom Prvog dodatka koji je stupio na snagu dana 13.03.2012. godine, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su odredbe ugovora o zastupanju kojima su učinjene povrede naprijed navedenih odredbi Zakona uklonjene, odnosno zamijenjene novim koje ne sadrže zabranjena ograničenja.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia nema zaključenih ugovora o podzastupništvu.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia zlorabio vladajući položaj na mjerodavnom tržištu ograničavanjem mjerodavnog tržišta na štetu potrošača, u smislu članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, dugoročnim ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovoru zaključenim sa gospodarskim subjektom Western Union.

Utvrđeni period naprijed navedene povrede Zakona, odnosno zlorabe vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu, se odnosi na period od dana stupanja na snagu Ugovora o

međunarodnom zastupanju tj. od dana 26.01.2011. godine pa do dana 12.03.2012., obzirom da ja dana 13.03.2012. godine stupio na snagu Prvi dodatak ugovora o zastupanju, kojim su mijenjane i brisane sporne restriktivne odredbe ugovora zastupanju zaključenog između gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia i gospodarskog subjekta Western Union.

U smislu povrede članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1., 4. i 9. dispozitiva ovog Rješenja.

5.4. Utvrđeno činjenično stanje i povreda Zakona o konkurenciji od strane gospodarskog subjekta Tenfore d.o.o. Banja Luka

Gospodarski subjekt Tenfore Ltd. (čije je povezano društvo u Bosni i Hercegovini gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka) i gospodarski subjekt Western Union su zaključili Ugovor međunarodnom zastupanju koji je stupio na snagu dana 14.08.2009. godine, pri čemu je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. u navedenom Ugovoru označen kao Zastupnik.

Navedenim ugovorom predviđa se da je Zastupnik saglasan na ugovorenoj teritoriji pružati uslugu transfera, pod oznakom WESTERN UNION-a i uvjetima navedenim u Ugovoru.

Točkom 4.1. pod (i) i (iii) Ugovora određeno je da je inicijalni period važenja Ugovora 5 (pet) godina, počevši od datuma stupanja na snagu istog, te da će nakon toga važiti u sukcesivnim periodima od po godinu dana, ukoliko ne bude raskinut putem pisane obavijesti od strane jedne od ugovornih strana.

Točkom 4.3. pod (iv) Ugovora određeno je da gospodarski subjekt Western Union može raskinuti Ugovor ili suspendirati uslugu transfera novca ukoliko Zastupnik prekrši klauzulu ekskluziviteta iz članka 7. Ugovora, uz obavještenje poslato 30 (trideset) kalendarskih dana ranije.

Točkom 7. navedenog ugovora označenim naslovom: "Ne mogu postojati konkurentske usluge; zastupanje nije isključivo.", Zastupnik se obvezao da neće tokom perioda važenja Ugovora i jednu godinu nakon isteka nastupati kao posrednik ili glavni obveznik za bilo koje druge usluge transfera novca za korisnike, niti smije na bilo koji način baviti se tim uslugama. Pri tome, određuje se da se Zastupnik, za vrijeme istog perioda, stara da se njegove filijale, te njegovi i njihovi službenici i direktori ne ponašaju kao posrednik ili glavno lice za bilo koje druge usluge transfera novca za korisnike, niti se smiju baviti takvim drugim uslugama, ali da Zastupnik i njegove filijale mogu ponuditi neke druge usluge transfera novca u saradnji sa filijalama Western Union-a.

Istom točkom ugovora utvrđeno je da se Zastupnik slaže da je navedeno ograničenje od interesa za javnost i da spriječava da dođe do zabune u javnosti i proturanja nekih drugih konkurentskih usluga, a da je nadoknada koja pripada Zastupniku adekvatna kompenzacija za ovo ograničenje.

Članak 4. stavak (2) i (3) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) utvrđuje da je zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskog subjekta koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata s tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.

Članak 10. stavak (2) točka b) Zakona utvrđuje da se zlouporaba vladajućeg položaja posebno odnosi na ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da točka 7. Ugovora zaključenog između gospodarskih subjekata Tenfore Ltd. i Western Union nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b)

Zakona, budući da se istom konkurentima ograničava ulazak na mjerodavno tržište i dovodi do zatvaranja istog, odnosno isključuje se mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika da koristi usluge potencijalnih konkurenata koji nude iste ili potencijalno povoljnije uvjete, što za posljedicu ima spriječavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika.

U prilogu D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koji je označen naslovom „Podzastupnici“, određeno je da Zastupnik može angažirati podzastupnika za pružanje usluge transfera novca unutar teritorije, prilikom čega je za angažiranje novih podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika, Zastupnik obavezan pribaviti prethodnu pisanu saglasnost gospodarskog subjekta Western Union.

U istom se određuje se da će Zastupnik zaključiti pisani Ugovor sa svakim podzastupnikom, a isti mora sadržavati odredbe suštinski jednake odredbama utvrđenim u Dodatku 1 Priloga D, prilikom čega će svi takvi ugovori podlijegati prethodnom odobrenju gospodarskog subjekta Western Union.

Točka C. Dodatka 1. Priloga D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu, koja predstavlja odredbu pretpostavljenih ugovora o podzastupanju, određuje da se podzastupnik obavezuje da neće za vrijeme trajanja ugovora i u periodu od jedne godine po njegovom prestanku, nastupati kao zastupnik niti zastupati ili funkcionirati kao nositelj postupka, drugi servis za transfer novca, niti se baviti nekom drugom djelatnošću ili uslugom koja bi mogla biti konkurencija usluzi transfera novca ili bi mogla da zbunjuje javnost.

Istom se određuje se da se podzastupnik slaže da je navedeno ograničenje razumno i neophodno radi zaštite ugleda usluga transfera novca i gospodarskog subjekta Western Union, te da naknada koju podzastupnik prima po ugovoru predviđa period ograničenja nakon prestanka Ugovora.

Konkurencijsko vijeće je također utvrdilo da točka C. Dodatka 1. uz Prilog D. Ugovora o međunarodnom zastupništvu nije u skladu s člankom 10. stavak (2) točka b) Zakona, jer se istom ograničava konkurencija na tržištu budući da određuje da su podzastupnici gospodarskog subjekta Western Union za vrijeme trajanja podzastupničkih ugovora ograničeni u mogućnosti pružanja drugih usluga transfera novca koje bi mogle biti konkurentne uslugama gospodarskog subjekta Western Union, odnosno da se istom ograničava tržište u smislu limitiranih mogućnosti krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Obzirom da se sporne restriktivne odredbe u Ugovoru o međunarodnom zastupanju odnose na period važenja istog, kao i na period od jedne godine nakon raskida Ugovora, a uzimajući u obzir ugovaranje automatskog obnavljanja ugovora nakon isteka inicijalnog perioda važenja ugovora, utvrđeno je dugoročno ugovaranje restriktivnih odredbi.

Uvidom u 22 (dvadestdva) podzastupnička ugovora, zaključena između gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i podzastupnika, banaka koje posluju na teritoriji Bosne i Hercegovine, te uvidom u zaključena 22 (dvadesetdva) aneksa na navedene ugovore, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo slijedeće:

- Da je u svim osnovnim podzastupničkim ugovorima, zaključenim između gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. i podzastupnika ugovorena odredba (članak 3. svih ugovora) pod nazivom: “Ekskluzivnost” kojom se, između ostalog, određuje da podzastupnik neće za vrijeme trajanja podzastupničkog ugovora i u periodu od 6 (šest) mjeseci nakon njegovog raskida djelovati kao zastupnik ili podzastupnik, niti zastupati ili voditi kao principal, neku drugu javnu službu transfera novca, niti bilo kakav drugi posao ili uslugu koji bi uključivali podzastupnika u aktivnosti protivne njegovim obvezama prema Western Unionu i Zastupniku, po ugovoru ili koji bi

mogli da izazovu zabunu kod javnosti, te da se podzastupnik slaže da je navedeno ograničenje razumno i neophodno radi zaštite ugleda usluge i Western Union-a, kao i da naknada koju prima po ugovoru predviđa period ograničenja poslije raskida ugovora;

- Da je zaključivanjem 22 (dvadesetdva) aneksa na navedene podzastupničke ugovore brisana naprijed navedena odredba članka 3. koja je zamijenjena novom odredbom prema kojoj nema prepreke da podzastupnik djeluje kao zastupnik, posrednik, principal ili nešto drugo sa ciljem da nudi usluge transfera novca nekog drugog preduzeća ili da se izravno ili neizravno bavi uslugom transfera novca u nekom drugom svojstvu osim kao podzastupnik za gospodarski subjekt Western Union.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. čije povezano društvo u Bosni i Hercegovini je gospodarski subjekt Tenfore Banja Luka, zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavnom tržištu, ograničavanjem mjerodavnog tržišta na štetu potrošača, u smislu članka 10. stavak (2) točka b) Zakona, dugoročnim ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovoru zaključenim sa gospodarskim subjektom Western Union.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je povreda Zakona nastupila dana 14.08.2009. godine, kada je stupio na snagu Ugovor o međunarodnom zastupanju, te da u istom do današnjeg datuma nisu izmijenjene sporne restriktivne odredbe.

Slijedom navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1., 5., 6. i 10. dispozitiva ovog Rješenja.

6. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% (deset) vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz predhodne godine koja je predhodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekat, ako zloupotrijebi vladajući položaj na način propisan odredbama članka 10. ovog Zakona.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je gospodarski subjekt UniCredit Bank prekršio članak 10. stavak (2) točka b) Zakona, ugovarajući restriktivne odredbe u ugovoru o zastupništvu koji se odnosi na teritorij Bosne i Hercegovine, zaključenom sa gospodarskim subjektom Western Union dana 26.07.2005. godine i time zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavom tržištu, Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu u iznosu od 690.000,00 KM (šeststotinadevedeset tisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), što predstavlja (..) % ukupnog prihoda ukupno ostvarenog prihoda gospodarskog subjekta UniCredit Bank u 2004. godini, a koji iznosi (..) KM.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH prekršio članak 10. stavak (2) točka b) Zakona, ugovarajući restriktivne odredbe u ugovoru o zastupništvu koji se odnosi na teritorij Bosne i Hercegovine, zaključenom sa gospodarskim subjektom Western Union dana 10.02.2010. godine i time zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavom tržištu, Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu u iznosu od 1.300.000,00 KM (jedanmilijuntristotinetisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), što predstavlja (..) % ukupnog prihoda ukupno ostvarenog prihoda gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BiH u 2009. godini, a koji iznosi (..) KM.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je gospodarski subjekt Turkish Ziraat Bank Bosnia prekršio članak 10. stavak (2) točka b) Zakona, ugovarajući restriktivne odredbe u ugovoru o zastupništvu koji se odnosi na teritorij Bosne i Hercegovine, zaključenom sa gospodarskim subjektom Western Union dana 26.01.2011. godine i time zloupotrijebio

vladajući položaj na mjerodavom tržištu, Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu u iznosu od 200.000,00 KM (dvijestotine tisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), što predstavlja (..) % ukupnog prihoda ukupno ostvarenog prihoda gospodarskog subjekta Turkish Ziraat Bank Bosnia u 2010. godini, a koji iznosi (..) KM.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. prekršio članak 10. stavak (2) točka b) Zakona ugovarajući restriktivne odredbe u ugovoru o zastupništvu koji se odnosi na teritorij Bosne i Hercegovine, zaključenom sa gospodarskim subjektom Western Union dana 14.08.2009. godine i time zloupotrijebio vladajući položaj na mjerodavom tržištu, Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu gospodarskom subjektu Tenfore Banja Luka, povezanom društvu gospodarskog subjekta Tenfore Ltd. u iznosu od 60.000,00KM (šezdeset tisuća i 00/100 konvertibilnih maraka), što predstavlja (..) % ukupnog prihoda ukupno ostvarenog prihoda gospodarskog subjekta Tenfore Banja Luka u 2008. godini, a koji iznosi (..) KM.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne naprijed navedenim gospodarskim subjektima, uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona.

Novčana kazna koju je izreklo Konkurencijsko vijeće je mogla biti utvrđena i u većem iznosu, međutim u obzir je uzeta činjenica da su tri zastupnika, i to gospodarski subjekti: UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia i Raiffeisen Bank BiH zaključili anekse, odnosno dodatke na temeljne ugovore o međunarodnom zastupništvu, kojim su brisane i mijenjane sporne odredbe o ekskluzivitetu, odnosno u obzir je uzeta činjenica da je gospodarski subjekt Tenfore Ltd. zaključio 22 (dvadesetdva) aneksa na osnovne podzastupničke ugovore zaključene sa bankama koje čine njegovu mrežu podzastupnika, kojima su također brisane i mijenjane odredbe ekskluziviteta, kao i činjenica da je gospodarski subjekt Raiffeisen Bank BiH zaključio 4 (četiri) inovirana ugovora o podzastupništvu, koja ne sadrže sporne odredbe.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne, Konkurencijsko vijeće nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje zbog kršenja Zakona, već da upozori na obvezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona.

U slučaju da se izrečene novčane kazne ne uplate u utvrđenom roku, iste će se naplatiti prisilnim putem, u smislu članka 47. Zakona, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 7., 8., 9. i 10. dispozitiva ovog Rješenja.

7. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovoga Rješenja.

Predsjednica

Gordana Živković